

Nya Åland

14 OKTOBER 2008 NR 240 PRIS 1,20 €

Mästarnas mästare är från Åland

SPORT. Bäst av alla. Det är **Daniel Mattsson**. I all fall bäst av alla seglare i Finland. Han vann nämligen helgens Champion of Champions som seglades utanför Helsingfors.

–När man kör 606 har man ingen koll på hur man ligger till totalt men det här visar att 606 är en ganska hård klass, säger Mattsson.

Det var alla FM-vinnare under året som var inbjudna till tävlingen och Åland tog hem två av medaljerna. Förutom guld det seglade nämligen **Mathias Dahlman** och hans besättningen hem en bronspeng.

SIDAN 19

Ålänningar storägare i finskt kaviarföretag

NYHETER. Trygve Eriksson privat och bolagen Eriksson Capital och Caelum samt Brändö Lax äger sammanlagt runt hälften Carelian Caviar i Varkaus.

Affärsidén är framställning av rysk kaviar som säljs för runt 1.000 euro kilot. Man odlar rysk stör

och beluga i landbaserade odlingar. För Brändö Lax är det tekniken som är det intressanta.

–Vi vill prova landbaserad odling och se hur intressant det är för Ålands del, säger **Leif Eriksson** vid Brändö Lax.

Odlingen sker i samarbete med Stora Enso

och odlingen drar nytta av industrins spillvärme eftersom stören är en fisk som vill ha varmt vatten.

Om ett år ska den första ryska kaviaren vara färdig för försäljning, berättar **Mosse Wallén** i måndagens Dagens Industri.

SIDAN 4

Läkarbristen den värsta på länge

NYHETER. De få läkare som finns inom primärvården vid ÅHS har långa dagar. Av de läkartjänster som finns är inte ens hälften besatta. Primärvårdschef **Per-Arne Kling** lider med både patienter och sjuk-sköterskor.

–Det är sköterskorna som får ta patienternas ilska när de inte kan ge läkartider. Det har hänt att någon patient kommit till hälso-centralen och varit aggressiv.

Före jul lättas situationen upp något av två AT-läkare som ska tjänstgöra på Åland.

SIDAN 3

Samlar namn för skolmat

Engagerad elev. Sabina Schauman och hennes kompisar samlar namn för att få tillbaka smöret till skolmatsalen. Drygt hundra underskrifter har man skrapat ihop hittills.

Foto: ERKKI SANTAMALA

NYHETER. Klass 8F i Övernäs skola gillar inte de nya rekommendationerna för skolmaten.

Nu startar de en namninsamling för att få tillbaka ÅCA:s smör, som i enlighet med rekommendationerna har bytts ut mot margarinet Keiju.

SIDAN 10

Skriver på mot kärnkraft

NYHETER. Igår överlämnade Ålands natur och miljö en deklaration angående slutförvar av kärnavfall, kärnkraftsutbyggnad och uranbrytning till talman **Roger Nordlund**. Drygt 30 personer har skrivit på deklarationen. I en månad framöver kan man skriva på listan på föreningens kansli.

SIDAN 10

Salong. Donatorn Agneta Lundqvist och museichef Hanna Hagmark-Cooper i ångfartyget Dagmars salong som skall flyttas till det utbyggda sjöfartsmuseet.

Foto: JONAS EDSVIK

Ångbåtssalong med anor

REPORTAGE. Med ångfartyget Thornbury lade kapten **Hugo Lundqvist** 1928 grunden till Lundqvistrederierna och den moderna åländska sjöfarten med maskindrivna fartyg. Några år senare fogades ångfartyget Dagmar till flottan.

Båda fartygen gick till skrotning 1959 men sjöfartsrådet **Stig Lundqvist** tog vara på

pentryt från Thornbury och salongen från Dagmar och byggde in dem i sitt och makan **Agnetas** egnahemshus på Badhusgatan i Mariehamn. Nu har Agneta Lundqvist donerat båda interiörerna till Ålands sjöfartsmuseum där de kommer att byggas upp när museets utbyggnad står klar.

Museichef **Hanna Hagmark-Cooper** be-tecknar donationen som fantastisk och säger att den kommer att ge museet helt nya möjligheter att spegla övergången till modern sjöfart på Åland. Nyan har fått ta sig en titt på den vackra salongen och pentryt.

SIDORNA 12-13

familjen

7

I serien "Sista vilan" berättas vad en begravning kan kosta.

kultur

9

Östersjön är temat i årets kalender från Svenska folkskolans vänner.

folk

14

Elis Jakobsson, 96, i Sund Mångstekta hade besök av äppelskådare i helgen.

åland 24 ikväll

Golfproffset **Anna-Karin Salmén** kommer till Sportmagasinet

VI ÄR BILLIGA UTAN ATT PRUTA PÅ KVALITÉN

Vardagar 10-19.
Lördag Söndag 11-16
tel. 17 570 fax 17 581

TILLFÄLLET
Lövuddsvägen, Möckelö

Familjeredaktör | 528 451 | kiki@nyan.ax

”Nekrologer är livsviktigt”

Jag är en familjeredaktör som tycker om att skriva nekrologer. Jo, faktiskt. Att berätta om en människas liv är att hedra personen. Det är viktigt. Och det är intressant att se vilka val folk gjort, hur man kan leva sitt liv här på Åland.

Alla ungar i firarspalten har härliga leenden som glädjer oss alla. "Vi firar" är gratis. Det är ju nyheter att Linus och Lina fyller år. Fler och fler brudpar väljer att berätta "Allt om mitt bröllop". Det är också roligt. På semestern? Då vaknar jag helst på en plats där jag bara stannar en natt – i Pamplona eller Pajala – packar ihop grejerna på cykeln. Och drar.

Foto: Stefan Öhberg

Nya Åland

Värmer vardagen

Succéfartyg. Sedan Tallink satte in Galaxy på rutten Stockholm-Åbo har passagerarsiffrorna ökat stadigt. Arkivfoto: JONAS EDSVIK

Färre åkte till Tallinn i september

■ Antalet passagerare som reste med Viking XPRS minskade i september till 84.000 personer jämfört med 145.000 personer i augusti. Det uppger Hufvudstadsbladet.

Men jämfört med september förra året har passagerarantalet ökat med 6,5 procent.

–Det är inte konstigt att det är färre som reser i september. Augusti är en semestermånad, men när skolorna börjar och semestrarna tar slut minskar passagerarantalet, det var väntat, säger Viking Lines informationschef **Johanna Bojer-Svahnström**.

Även Tallink har haft färre passagerare mellan Helsingfors och Tallinn i september, 240.000 personer, jämfört med i augusti då 301.000 reste med bolaget. Ser man till hela året har man dock ökat med 15 procent på linjen.

Vad gäller trafiken mellan Sverige och Finland så har Tallinks passagerarsiffror vuxit med 8 procent sedan man satte in Galaxy på linjen Stockholm-Åbo.

Tallinks stora bekymmer är, enligt Hufvudstadsbladet, trafiken mellan Helsingfors och Rostock. Godsmängderna där har under ett år minskat med hela 64 procent. (ml)

Mycket skadegörelse under helgen

■ Under fredagen har någon slagit sönder ett fönster på en fastighet i centrala Mariehamn, och under samma dygn förstördes ett staket om cirka fem meter invid Storagatan.

Natten till i söndags utsattes Rökerikiosken för ett inbrottsförsök. Försöket misslyckades men skador ska ha uppkommit på byggnaden. Samman natt utsattes en affär i Jomala Prestgårdens by för skadegörelse, där bland annat en markis förstörts.

Ett företag i Finström Godby har dessutom anmält att ett tyngre fordon under förra helgen ska ha kört sönder en gräsmatta, en vägtrumma samt ha skadat asfalten. (mn)

Fler fall av olovlig körning

■Fyra fall av trafiköverträdelser noterades på Åland i söndags. Bland annat bötfullades två bilförare för att ha kört där motorfordonstrafik är förbjuden. Båda de händelserna inträffade i Mariehamn Dalbo.

I centrala Mariehamn fick en mopedförare böter för olovligen ha skjutsat på sin moped. (mn)

”Det är ett taskigt ekorrhjul”

Läkarbristen inom primärvården värre än på länge

Läkarbristen inom primärvården är fortfarande markant. Till exempel i Godby ska det finnas 3 läkare – nu har man 80 procent av en hel läkare.

Nya Åland skrev om läkarbristen senast i maj 2008.

–Det är ännu värre nu, säger primärvårdschef **Per-Arne Kling**. Vi har väldigt få doktorer och ingen möjlighet att ge den service vi önskar och borde. Jobbigast är det för sköterskorna som inte kan dela ut läkartider.

Klings tjänst som primärvårdschef består av 20 procent praktiskt vårdarbete och 80 procent administration. I princip.

–Nu jobbar jag 90 procent i vården och 90 procent administrativt.

Det är ohållbart i längden och Kling är upprörd. Om han själv inte orkar med arbetstakten och blir borta från jobbet blir situationen om möjligt mycket värre.

Långa köer på kvällen

Belastningen på kvällstid har också ökat i och med läkarbristen. När det inte finns läkartider på dagen hänvisar man patienterna till kvällsjouren, vilket leder till högre belastning kvällstid. Folk köar i timmar och en redan trött läkare ska träffa patienter till sent på kvällen.

–Det är ett taskigt ekorrhjul, suckar Kling.

De tjänster som finns borde räcka till, problemet är att de inte blir besatta. I Mariehamn finns 10 tjänster och i Godby 3. För tillfället har man läkare på 4,5 av tjänsterna i Mariehamn och endast 80 procent av en hel i Godby.

–Då är det j-ligt svårt att få det att flyta. Är man sjuk får man hjälp, men vad är sjuk?

Kling säger att de som i grund och botten mår bra inte kan räkna med ett besök hos doktorn med den situation som är nu. Om man behöver få ett recept förnyat kanske man får det via ett telefonsamtal och får träffa doktorn först nästa gång. Kling hoppas på att situationen ska bli bättre.

–Gud förbjude att det ska hålla på för evigt.

I flera fall hänvisar man till den privata vården. Många intyg skrivs redan av privata läkare, men nu försöker man styra dem över till det privata i allt större utsträckning.

Glesbygd lockar inte

Vad är orsaken till läkarbristen?

–Det är inget unikt för

Trötta läkare. De få läkare som finns inom primärvården sitter i ett ekorrhjul, säger en frustrerad Per-Arne Kling, primärvårdschef vid Ålands hälso- och sjukvård. Arkivfoto: FREDRIK TÖRNROOS

Åland. Det är svårt att få läkare till hälsocentraler i glesbygden.

Andra orsaker som är specifika för Åland är att det blivit ett stopp med tillförsel av AT-läkare sedan cirka ett år tillbaka. AT-läkare är ”nästan färdiga”. De har gjort en stor del av sin praktik.

–Det spelar en stor roll för oss eftersom de fungerar som vanliga läkare men har mer frågor och behöver handledning.

Sedan finns det olika orsaker som att vissa läkare gör sin randutbildning på andra sjukhus när de ska specialisera sig. Rörligheten bland läkare är stor, men det är nödvändigt att få erfarenhet från olika områden. En läkare som gör sin randutbildning i Sverige har bett om hjälp med hyran på Åland för att inte vara tvungen att betala dubbelt, men fått nej av ÅHS. Nu funderar läkaren på att flytta helt och hållet till Sverige.

Per-Arne Kling känner sig ledsen och besviken på de styrande i ÅHS.

–Vi springer i skiten hela dagen och får inte förståelse och stöd fast de i skrift säger

att de ska satsa på primärvården.

Vädjar om tålamod

Ålands hälso- och sjukvård annonserar efter läkare allt som oftast, men det har inte löst läkarbristen. Lösningen blir att ta in hyrläkare för en viss tid, men de är dyra och blir inte effektiva förrän efter några dagars inskolning. Ofta vill de inte stanna mer än en månad.

Kling vädjar till ålänningarna att ha tålmod.

–Ibland kan någon ha gått med till exempel ont i magen ett halvt år och sedan bestämt sig för att ringa till läkare. Då resonerar man att NU ringer jag och NU vill jag ha tiden.

När det inte går att ordna kan personen bli aggressiv i telefon. Ibland har det till och med hänt att någon patient kommit till hälsocentralen och varit hotfull.

Lösningen är att få full bemanning. Nu annonserar man och använder alla sina kontakter för att få ihop läkare. Två AT-läkare är på väg till Åland före jul så en viss ljusning finns på primärvårdshimlen.

NINA SMEDS
nina.smeds@nyan.ax
tfn 528 406

Fortsatt läkarbrist. Läkarbristen på hälsocentralen i Mariehamn fortsätter. Både i Godby och Mariehamn blir väntetiden lång. Arkivfoto: ERKKI SANTAMALA

Stort räddningspådtag i natt

Efter ett larm i natt om att en man hoppat från ett passagerarfartyg satte sjöbevakningen igång en massiv efterspaning.

Strax före två på måndagsmorgonen fick Övervakningscentralen i Mariehamn larm från en kvinna ombord på

Tallink Siljas m/s Galaxy. Hon hade blivit ögonvittne till att en man hoppat överbord vid Ledfjärden.

Sjöbevakningen under ledning av sjöräddningscentralen i Åbo drog igång ett omfattande spaningsarbete där passagerarfartygen Amorella samt Galaxy med

sina Mob-båtar, Mariehamns och Kökar sjöbevakningsstationers patrullbåtar, Ålands sjöräddningssällskaps Rescue Paf samt en sjöräddningshelikopter från Åbo deltog.

Tre ögonvittnen

Mariehamns övervaknings-

central gav också ut mayday-anrop till samtliga fartyg med uppmaningen att hålla skärpt utkik när de rörde sig genom området för spaningen.

Mannen som hoppat överbord är enligt sjöbevakningens uppgifter från Sverige.

Händelsen hade åtmins-

tone tre ögonvittnen.

Trots över tre timmars intensiv spaning hittades inte mannen och spaningarna avbröts vid 05.30 tiden.

Området kommer i fortsättningen att genomsökas av sjöbevakningen i samband med stationernas normala patrullering. (ke)

Ålänningar har korn på rysk kaviar

Odling av stör, fisken som ger rom för över 1.000 euro kilot, har dragit till sig åländska investerares intresse. Stören odlas med en landbaserad teknik som kan bli intressant för Åland.

Rysk kaviar odlas numera i Stora Ensos pappersbruk i Varkaus i Norra Savolax. Delägare i projektet är Huutokoskikoncernen med 43 procent av aktierna i Carelian Caviar. Sedan är det mest åländskt på listan enligt en artikel av **Mosse Wallén** i Dagens Industri(DI). Runt 21 procent ägs av investeringsbolaget Eriksson Capital, 19 procent av det åländska företaget Caelum, som ägs av **Trygve Eriksson** och **Henrik Kuningas**, Trygve Eriksson äger personligen drygt 6 procent och slutligen Brändö Lax med strax över 4,5 procent.

Enligt DI ska leveranserna av den dyra ryska kaviaren inledas om drygt ett år. Målet är en årsproduktion på 12 ton och en tredje plats bland leverantörerna i världen.

Varmt vatten

Odlingen drar nytta av papperfabrikens spillvärme, vilket behövs eftersom stören är en varmvattenfisk. Den producerar rom tidigast vid fem års ålder, beroende på vilken sorts stör det är. Vid två års ålder kan man bestämma könets på fisken och hanarna kan slaktas och köttet säljas eftersom stören också är en god matfisk.

Nya Åland kontaktade Trygve Eriksson, som inte kunde kommentera investeringen på grund av resa.

Intressant teknik

Leif Eriksson på Brändö Lax däremot säger att man hal-kade in i samarbetet på ett bananskal. Brändö Lax har länge sökt efter ett sätt att odla fisk på land. Arvotec, som är en del av Huutokoskikoncernen, har utvecklat en teknik för det.

Odlingen baserar sig på ett

Investerar i fiskodling. Trygve Eriksson äger en stor del av Carelian Caviar genom sina bolag. Den infällda bilden visar en stör, vars rom är den dyrbara ryska kaviaren. Foto: FREDRIK TÖRNROOS/CARELIAN CAVIAR

recirkulationssystem, anpassat till att verka i symbios med annan befintlig industri, skriver Mosse Wallén. Fiskodlingen köper elkraft, vatten och spillvärme av Stora Enso och håller sina bassänger 20 grader varma. Ett perfekt bad för en stör. Carelian Caviars vd **Kaj Arvonen** säger till DI att man minskat sina skadliga utsläpp med 90 procent jämfört med en traditionell fiskodling.

Detta intresserar de åländska investerarna. Brändö Lax och Caelum har provat på alternativa former av odling med klen resultat

– Vi har provat med pres-ningsbassänger i Torsholma för gös och abborre, men te- kniken var inte färdig, säger Leif Eriksson. Vi har åkt runt

och tittat på olika alternativ. Intresset var inte för Varkaus och fisken utan för den nya tekniken.

Ingen stör till Åland

Nu ska man se om tekniken är intressant för Ålands del. Leif Eriksson säger att projektet också är intressant för att det handlar om en ny art. Men att odla stör vid Brändö Lax är inte aktuellt.

– Stören är en varmvatten- fisk och den skulle bara ha ett par månader tillväxt här.

Ligger det pengar i det här?

– Det återstår att se.

NINA SMEDS
nina.smeds@nyan.ax
tfn 528 406

Ny teknik. Leif Eriksson vid Brändö Lax säger att den nya tekniken för landbaserad odling är intressant. Arkivfoto: ERKKI SANTAMALA

De vill se fler ungdomar i politiken

Hur ska man få ungdomar mer politiskt engagerade? Det ska en kommitté ta reda på.

– Ungdomspolitiken är en viktig fråga för land- skapsregeringen, men det blir lätt bara vackra ord, säger utbildningsminister **Britt Lundberg (c)**.

Ungdomar ska ha möjlighet att påverka sin vardag och enligt ungdomskonulent **Lotta Angergård** är det inte bristen på in- tresse för politik hos ungdomar som är problemet.

– Det viktigaste är att de blir bemötta med respekt och kän- ner att de kan påverka.

Britt Lundberg (c) vill att politiken ska betraktas ur ett ungdomsperspektiv och önskar respons på aktuell politik från ungdomar.

– Målsättningen är att alla be- slut inom landskapsregeringen ska ses ur ett ungdomspespek- tiv. Problemet är kanske att den arbetsmetod vi använder inte

tilltalar ungdomar.

Hon berättar att politiker ti- digare haft träffar där de unga har fått ställa frågor. Antingen muntligt eller också via lappar som skickats fram.

– Vi tycker att det är roligt. Under valperioden brukar det vara valdebatter i skolorna, och det är sällan jag har fått så spän- nande frågor som då.

Ska ses som resurser

Även om det kan ta tid innan byråkratsins sega kvarnar mal tycker kommitténs ordfö- rande **Fredrik Erlandsson (c)** att det inte bara ska satsas på långsiktiga perspektiv.

– Vi vill att ungdomarna ska ses som en resurs här och nu. De ska inte behöva sitta och vänta på att få påverka, säger Fredrik Erlandsson.

Enligt honom ska ungdoms- politiken på Åland finnas inom alla områden och inte enbart under det som vuxna har formulerat som ungdoms- frågor.

Inflytande. Fredrik Erlandsson, Britt Lundberg och Lotta Angergård vill att unga ska ha mer att säga till om inom politiken. Foto: JONAS EDSVIK

– Det ska inte spela någon roll vad det handlar om. Trafik och miljö är viktigt för ungdo- mar också, säger Fredrik Er- landsson.

Viktig roll

För att ungdomar ska kunna ta för sig mer inom politiken krävs mer engagemang från kom- muner och skolor, tycker Lotta Angergård.

– De spelar en viktig roll. Hur

fritiden, skolan och elevrådet ser ut beror på vilken kommun man bor i.

Hon tycker också att land- skapsregeringen och lagtinget ska bli mer lättillgängliga för ungdomar.

– Äldre måste skapa förut- sättningar och ompröva sina mötesmetoder för att ungdo- mar ska kunna vara delaktiga. Jag tror inte att vi kan locka unga med fyrverkerier vid

Självstyrelsegården, säger hon och ler.

Fredrik Erlandsson under- stryker att ett program med konkreta handlingsplaner ska vara färdig innan årsskiftet.

– Nu när vi sitter och dis- kuterar saken är det en solig eftermiddag utanför. Det här kommer inte att hamna i någon dammig mapp!

LINNEA FRIMAN
linnea.friman@nyan.ax

Mariehamn får internationell MIRC-status?

■ Det finns behov av of- ficiella, specialutbildade sjöräddningsgrupper – så kallade MIRC-grupper – i Mariehamn, Åbo och Hel- singfors.

Det anser gränsbevakning- en i Finland och inrikesmi- nisteriet har därför tillsatt en arbetsgrupp som tittar närmare på frågan.

MIRC, som står för Mari- time Incident Respons Gro- up, består av räddningsper- sonal som dygnet runt kan kan flygas ut till fartyg som till exempel brinner.

På Åland finns redan all den kunskap som krävs. Räddningsverket i Marie- hamn har målmedvetet un- der många år utbildat sina män enligt den svenska mot- svarande modellen RITS, räddningsinsatser till sjöss.

Om man från rikshåll går in för MIRC-grupper bety- der det för Ålands del där- för främst att verksamheten blir internationellt officiell. Inom arbetsgruppen, där biträdande brandchef **Thomas Mattsson** represe- terar Åland, diskuteras bland annat också möjligheter till statlig delfinansiering av ut- bildningen.

Arbetsgruppens utredning skall vara klar i slutet av ok- tober. (tt-s)

Vanhanen talar om språkpolitik

■ Statsminister **Matti Vanha- nen** vill lyfta fram Finlands språkpolitik. Under Svenska kulturfondens minoritetsse- minarium i Bryssel den 15 ok- tober kommer han att inleda programmet.

– Syftet med seminariet är att öppna upp en debatt om minoritetsspråkens ställning i Europa utgående från Fin- lands språkpolitik som allmänt ses som generös och fram- gångsrik, skriver kulturfonden i ett pressmeddelande. (ak)

Framskjuten återbetalning för problemavfall

■ Den sista september skulle Ålands problemavfall ab ha återbetalat 50.000 av ett kort- fristigt lån om 100.000 euro. Landskapsregeringen bevilja- de förra veckan framflyttning av återbetalningen till den sista december i år. (ak)

Kumlinge betalar ingen ÅHS-hyra

■ **KUMLINGE.** Ålands hälso- och sjukvård ska hyra in sin mottagning i ett radhus på Enklinge, eftersom den tidi- gare lokalen inte längre är lämplig. Hyran är 250 euro per månad, vilket ÅHS häv- dade var för dyrt.

Kommunen var rädd att verksamheten skulle dras in om man inte gick in och be- talade en del av hyran, vilket inte behövdes. ÅHS fortsätter verksamheten.

– Det handlar inte om peng- arna, utan blev en principfrå- ga, men det där är uppkärlat med ÅHS, säger kommundi- rektör **Jim Eriksson**. (lf)

Landskapsregeringen om förslaget till ny lotterilag:

Åland måste höras i riksdagen

Högaktuellt ärende. Landskapsregeringen har avgett ett yttrande till inrikesministeriet över förslaget till ändring av lotterilagen. Bilden är från Paf:s hemsida.

Två gånger har nu landskapsregeringen förbisett i beredningen av den nya lotterilagen. Detta trots att förslaget innehåller bestämmelser som kan vara av stor vikt för Åland.

Nu vill landskapsregeringen höras under utskottsbehandlingen.

Den föreslagna lagtexten som lämnades till riksdagen i juni innebär i praktiken att ministeriet kan få rätt vitesbelägga spelbolag som saknar tillstånd att bedriva verksamhet i riket men som ändå, med finländare som målgrupp, marknadsför internetspel.

Paf:s internetspel skulle påverkas. Som Nyan tidigare rapporterat har spelbolaget protesterat mot förslaget att inrikesministeriet kan förbjuda spel i väntan på dom. Hade lagen funnits 2005 när ministeriet polisanmälde Paf hade verksamheten till stor del legat nere de senaste åren.

Trots detta har man från rikssidan inte, enligt landskapsregeringen, tagit någon som helst kontakt för att be landskapet lägga fram sin åsikt i ärendet.

Eget initiativ

När landskapsregeringen fick information om att en

tilläggspromemoria – gällande straffbestämmelser – till propositionen var på gång, avgav man i förra veckan ett skriftligt yttrande. Kompletteringen berör som sådan inte spelverksamheten på Åland.

Fick ni någon formell förfrågan, lantrådet Viveka Eriksson?

– Nej, men vi har sett till att vi får avge ett yttrande.

I skrivelsen påpekas att landskapsregeringen borde ha fått komma med ett uttalande i ett så tidigt skede som möjligt. Med hänvisning till självstyrelselagen förutsätter nu landskapsregeringen att åländska representanter

ska höras i riksdagen under utskottsbehandlingen.

Vad händer nu?

– Närmast skriver vi ett pm som vi ska skicka till riksdagen. Vi vill bli kallade dit för att framföra våra ståndpunkter.

Grundlagsutskottet hörs

Det är förvaltningsutskottet som äger ärendet men enligt Eriksson har grundlagsutskottet fått en förfrågan om att granska förslaget. Där sitter traditionsenligt Ålands riksdagsledamot **Elisabeth Naucér** för att garantera att Ålands röst blir hörd. Naucér påpekade i samband med remissdebatten i

riksdagen att det strider mot självstyrelselagen att förslaget inte varit till Åland på remiss.

I övrigt konstaterar landskapsregeringen att "förbudet mot att sälja eller marknadsföra lotter i utlandet med den föreslagna begränsningen att det skall vara tillåtet i den stat till vilken verksamheten riktas kan komma att strida mot EG-fördraget om etableringsfrihet och fri rörlighet av tjänster".

ANNIKA KULLMAN
annika.kullman@nyan.ax
tfn 528 455

Lantrådet Viveka Eriksson reser till Bryssel i morgon.
Arkivfoto: JONAS EDSVIK

Lantrådet till toppmöte

I morgon och på torsdag träffas EU-ländernas stats- och regeringschefer i Bryssel för att diskutera finanskrisen, energifrågor och Lissabonfördraget.

Lantrådet **Viveka Eriksson** (lib) är medbjuden av statsminister **Matti Vanhanen** och är den enda från Åland som deltar i resan.

– Jag åker med Finlands delegation, berättar hon.

I den ingår, förutom Vanhanen, utrikesminister **Alexander Stubb**, Ålandsanvariga regeringsledamoten **Astrid Thors** och finansminister **Jyrki Katainen**. Europeiska rådets program är späckat.

– Jag är ingen aktör men kommer att vara med, säger Viveka Eriksson.

Hon har bokat in flera möten, bland annat ett med Finlands EU-ambassadör.

Finansläget

Även om finansläget är huvudtemat är det är meningen att stats- och regeringscheferna också ska få ta del av Irlands analys om fortsättningen på Lissabonfördraget. Irland sade tidigare i år nej till avtalet i en folkomröstning.

– Det kommer att bli någon form av diskussion, konstaterar Viveka Eriksson.

ANNIKA KULLMAN

Björkholm får ej sluta i kommitté

■ Datainspektionschef **Susanne Björkholm** får inte befrielse från uppdraget som sekreterare i den parlamentariska kommitté som ska se över tillämpningen av jordförvärvsbestämmelserna.

Björkholm vill sluta med motiveringen att hon innehar uppdraget i sin tjänst som administrationschef, från vilken hon är tjänstledig.

Landskapsregeringen anser att det inte är ändamålsenligt att byta sekreterare med bara tre månader kvar av gruppens arbete. Kommittén ska redovisa sitt förslag senast den sista december i år. (ak)

Misshandel i centrum

■ Polisen har fått in en anmälan om en misshandel som ska ha ägt rum natten till lördag i centrala Mariehamn.

En man ska då ha knuffats omkull och skadat bakhuvudet. Skadorna uppges dock vara lindriga. (mn)

Landskapsregeringen hann inte avtacka trotjänare

"Vi satt med budgeten"

När trotjänarna Anita Karrento och Lars-Ingmar Johansson avtackades med middag förra veckan saknades landskapsregeringen. –Vi hade saker vi måste jobba undan, säger social- och miljöminister Katrin Sjögren (lib).

Frånvaron har väckt en viss undran bland övriga gäster. Johansson har arbetat inom landskapsförvaltningen sedan 1970-talet, senast på posten som lagtingsdirektör. Anita Karrento var före pensioneringen stenograf i lagtinget. När de slutade be-

römde talman **Roger Nordlund** (c) dem med orden:

– Ni har gjort en storartad prestation.

Men på middagen saknades alltså landskapets högsta politiker. Enligt uppgift ska landskapsregeringen ha lämnat återbud i sista stund.

– Så var det, bekräftar Katrin Sjögren.

Jobbade

Orsaken, säger hon, är att regeringsledamöterna hade fullt upp. Just nu pågår ett intensivt arbete med nästa års landskapsbudget. Med tjänstemän på plats

och massor att hinna med togs beslutet att fortsätta arbetet.

– Vi satt med budgeten och jobbade jättehårt med den.

Katrin Sjögren beklagar att man inte kunde komma och säger att det känns mycket tråkigt.

I media har spekulerats om en spricka mellan center och liberaler i regeringen.

Det var inte någon mer krisartad situation än budgetarbetet som dök upp?

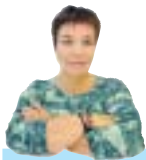
– Jag säger som Mark Twain: ryktet om vår...min död är överdrivet.

ANNIKA KULLMAN

Upptagen. Katrin Sjögren säger att arbetet med budgeten gjorde att landskapsregeringen inte hann vara med på middagen för Lars-Ingmar Johansson och Anita Karrento.

Arkivfoto: STEFAN ÖHBERG

Kiki Alberius-Forsman

Epost: kiki@nyan.ax

Telefon: 528 451

familjen

Dagens namn

ELSA, ELSE, ILSE

Dop

Vanessa Stephanie Mikkola döptes lördagen den 11 oktober i S:t Görans kyrka i Mariehamn. Föräldrar är Natalia och Dan Mikkola. Familjen bor i Mariehamn. Dopet förrättades av kaplan Sirkka Liisa Enqvist.

Elis August Storsjö döptes lördagen den 11 oktober i Geta kyrka. Han är son till Annukka Turakka och Sem Storsjö, i Sund Kastelholm. Dopet förrättades av mormor kaplan Brita Turakka.

Namngiven

Kevin Kuuse namngavs den 8 oktober vid Länsstyrelsen magistratsavdelning i Mariehamn. Han är son till Elve och Kalev Kuuse i Jomala Kalmarnäs.

Nygifta/Dop

Gunnar Stjärnfelt och **Ann-Sofi Björklund**, båda från Eckerö Storby, vigdes lördagen den 11 oktober i Eckerö kyrka. Det gemensamma släktnamnet blir Stjärnfelt. Samtidigt döptes också parets söner **Viggo Roy Erik Stjärnfelt** och **Oscar Erik Gunnar Stjärnfelt**. Vigsel- och dopförrättare var kyrkoherde Mårten Andersson.

Nygifta

Fredagen den 10 oktober vigdes **Leif Göran Kristian Björkman** från Östhammar i Sverige och **Marita Elisabet Karlsson** från Mariehamn, vid Statens ämbetshus i Mariehamn. Det gemensamma efternamnet blir Björkman. Vigseln förrättades av ställföreträdande häradskrivare Rainer Åkerblom.

Nyan rättar

■ Den femåriga flickan **Karlsson** i Lumparland Lumparby som nyligen blivit storasyster heter **Nora** i förnamn. I måndagens tidning hade hon i misstag fått samma namn som sin mamma.

Vi firar

David Johansson i Mariehamn fyller 4 år i dag den 14 oktober. Han får grattishälsningar från mamma, pappa Rickard, Erik, Tommy och Thomas.

Douglas Aller på Narmovägen i Jomala fyller 2 år i dag den 14 oktober. Han gratuleras av far- mor och farfar.

Julius Sundström i Eckerö Kyrkoby fyller 15 år i dag den 14 oktober. Grattis kommer från mamma med flera.

1-15 år

David Jansson i Jomala Kalmarnäs fyller 11 år i dag den 14 oktober. Han grattas av kompisen Andreas i Kalmarnäs.

Andreas Mattsson i Jomala Kalmarnäs fyller 11 år i dag den 14 oktober. Stort grattis med bamsekramar kommer från mamma, Dan, Sofia och Linda.

Mika Bärlund i Mariehamn fyller 7 år i dag den 14 oktober. Mika får många grattiskramar från mamma, pappa, Jonas, Anikka och lillebror Elias.

Melker Smeds i Dalbo i Mariehamn fyller 6 år i dag den 14 oktober. Han gratuleras av mamma, pappa, Olivia och Josef.

Kalle Gustafsson i Sund Brändbolstad fyller 11 år i morgon den 15 oktober. Han grattas av Andreas Mattsson i Jomala Kalmarnäs.

Döda

LENITA ANDERSSON

Jur kand **Eva Britt Lenita Andersson** (f. Luoma) avled i cancer den 12 oktober 2008. Hon föddes den 6 september 1963 i Mariehamn som äldst i en syskonskara om fyra. Efter studentexamen vid Ålands lyceum 1982 provade hon på journalistyrket som volontär vid Ålandstidningen. Ett jobb hon snabbt kom in i och vars höga tempo och omväxlande natur passade henne som hand i handske. Med analytisk förmåga samt verbal och skriftlig begåvning utöver det vanliga stod yrkesvalet mellan juridik eller journalistik. Det blev juridikstudier vid Stockholms universitet. Under studietiden mötte hon mannen i sitt liv, provisor **Stefan Andersson**, och ett intensivt pendlande mellan Stockholm och Mariehamn vidtog.

1989 flyttade hon tillbaka till Mariehamn för ett jobb som fastighetsförmedlare och biträdande jurist vid Första Eken. Året därpå inledde Stefan sin bana som apotekare vid Godby Apotek. Ända från början tog Lenita aktiv del i makens företagande och hon har genom åren fungerat som allt från städare till bolagsjurist. Efter en ny period som journalist valde Lenita och Stefan att bilda familj. **Adrian** föddes i maj 1992 och **Jacob** i november året därpå. Efter att i nästan 5 år ha varvat barn och hem med uppdrag som timlärare i rättslära vid Ålands handelsläroverk och Ålands hotell- och restaurangskola arbetade Lenita även en tid vid Ålandsbankens juridiska avdelning. I april 1997 utökades familjen med **Lovisa** och i november 1998 föddes **Caisa**. Våren 2002 utsågs Lenita till sekreterare i Konsumentklagonämnden i landskapet Åland.

Lenita var även egen företagare i helägda aktiebolaget Juridiva Ab, inom vilket hon utförde juridiska tjänster och skrivuppdrag. Politiskt var Lenita liberal och på meritlistan finns bland annat en kortare period som ledamot i stadsstyrelsen.

Vid tidpunkten för insjuknandet var hon mitt uppe i planering och förberedelse inför Stefans byte av apoteksrörelse, från Godby till Mariehamn. Ett uppdrag hon utförde med entusiasm och engagemang trots påfrestande medicinska behandlingar. Apoteket öppnade för allmänheten den 27.2.2006 och mottagandet var närmast översvallande. Det som skulle ha blivit vändpunkten i familjens dittills synnerligen arbetsdryga tillvaro förbyttes snart i närmast ofattbar tragedi: maken Stefan insjuk-

nade i hjärntumör och avled två månader efter diagnosen. Bara två dagar efter begravningen fick Lenita beskedet att hennes cancer hade spritt sig. Efter detta hade vem som helst brutit ihop, men Lenita lät sig inte slås till marken. Sin sista tid i livet ägnade hon åt avveckling av familjens engagemang i Nya Apoteket samt praktiska arrangemang kring barnen, som till Lenitas stora lycka och trygghet nu kommer att tas om hand av de närmast anhöriga.

Till Lenitas specialintressen hörde design och formgivning, arkitektur och byggande. Hon läste allt hon kom över i ämnena. Konkret utlopp för sin skaparlust fick hon då hon på egen hand färdigställde renoveringen av den lilla stugan på familjens sommarställe i Geta Andersö och då hon senare ritade, planerade och ledde byggandet av bastun och strandboden. Även renoveringen av familjens K-märkta hus vid Södragatan låg Lenita varmt om hjärtat. Hon eftersträvade kvalitet och gav sig inte förrän hon var nöjd in i minsta detalj.

Lenita samlade gärna hela släkten till kalas och njöt av att traktera dem med egenhändertillredd mat, gärna med exotisk accent. Hon var rolig, kvicktänkt och verbal. Särskilt uppskattade hon långa diskussioner om samhällsfrågor som politik, näringsliv och byggande. Lenita hade ett uttalat rättvisepatos och tog ofta parti för de svaga. Hon väjde aldrig för att säga sin åsikt.

Närmast sörjande är de fyra barnen, mor **Leena** och syskonen **Lars, Caj** och **Carina** med familjer, moster med familj samt Stefans två bröder med familjer.

LINNÉA KARLSSON

Lördagen den 11 oktober avled **Lydia Linnéa Karlsson**, född **Ahlholm**, i Mariehamn. Hon var född den 6 mars 1917 i Övermark och var änka efter åkeriägare **Alfons Karlsson**.

Hon kom som 20-åring till Åland. Efter giftermålet skötte hon hem, familj och hyrde även ut rum till turister. Som 55-åring gick hon till sjöss och jobbade som hyttvärdinna fram till pensioneringen.

Hon njöt när familjen var samlad. Hon var aktiv i brandkårens damsektion, pensionärsföreningen och Ålands synskadade. Linnéa Karlsson var med sina 91 år en pigg och levnads- glad person och de senaste två månaderna vistades hon på Mariegård där hon trivdes.

Närmast sörjande är barnen **Aslög, Gunlög** och **Karl-Ragnar** med familjer.

Gratulerar 75 år

GRETEL SANDELL

Namn: Gretel Elida Maria Sandell, född Karlsson.

Född: den 17 oktober 1933 i Jomala Ytterby.

Bor: i Mariehamn.

Yrke: pensionerad försäljare.

Intressen: stugan, blommor, grönsakslandet och att handarbета.

Familj: maken **Per-Erik** och sonen **Roger** med familj, två barnbarn.

Födelsedagen: det bjuds på kaffe med tårta för den som kommer till hemmet i Mariehamn på födelsedagen fredagen den 17 oktober från klockan 13.00.

OBS! Det händer

TV-aktuell. Mariam Nordberg, här vid sin utställning med målningar med prinsessstema i Hammarlands bibliotek ifjol, syns i FST5 i kväll.

TISDAG 14.10

BIO

■ **Bio Savoy kl 18.00.** Vicky Christina Barcelona. Filmen får fyra stjärnor av Nyans recensent.

■ **Bio Savoy kl 20.00.**

Mamma Mia. Filmen får fem stjärnor av Nyans recensent.

TV

■ **FST5 kl 18.30 (reprise söndag 20.50).** I programmet Dok: Vägledna berättar tre finländare som konverterat till islam. Bland dem Mariam Nordberg i Mariehamn.

ONSDAG 15.10

BIBLIOTEKSDAG

■ **Föglö bibliotek kl 13.00.**

Biblioteksdag för pensionärer. Bibliotekarie Berit Andersson berättar om aktuella böcker och allmänt om biblioteket.

BIO

■ **Bio Savoy kl 18.00.** Vicky Christina Barcelona. Filmen får fyra stjärnor av Nyans recensent.

■ **Bio Savoy kl 20.00.**

Mamma Mia. Filmen får fem stjärnor av Nyans recensent.

INFORMATIONSTILLFÄLLE

■ **Ålands hotell- och restaurangskola kl 19.00.**

"Finanskrisen–vad händer nu?" Marknadsexperter från Nordea under ledning av Mikael Granskog analyserar och bedömer.

INTERNATIONELLA

LANDSBYGDS-

KVINNOGAGEN

■ **Mariehamn Sittkoffs**

Galleria kl 14.00-17.00. Ålands producentförbunds kvinnoutskott uppmärksammar Internationella landsbygdskvinnogagen. Information om vad kvinnorna på jordbruket gör, bildspel och servering av smoothies.

NÖJE

■ **Parks bar kl 22.00.** Jonas Ericson.

■ **Dinos bar kl 22.00.** Made in Thailand.

ÖPPET HUS

■ **Träningsverket hela dagen.** Testa på grupp- och styrketräning.

DÖDA

Vår kära

Lydia Linnéa Karlsson

f. Ahlholm

* 6.3.1917 Övermark

† 11.10.2008 Mariehamn

Så många blev åren
Du vandrade här
så flitig och verksam i tiden
Nu mättad av ålder
Förunnat Dig är
Att njuta den eviga friden

Aslög och Olle
Gunlög och Anders
Karl-Runar och Dorothy

Tack mormor och farmor för alla fina minnen

Marina, Gunilla, Louise och Robert med familjer

Jordfästningen äger rum i Mariehamns gravkapell lördagen den 18 oktober kl 13.00. Därefter minnesstund i St Mårtensgården, vartill alla vänligen inbjudes.

Vem är vem?

Trean vann. Flickorna i tävlingen Miss Åland var från vänster: Elsbeth Sydén, gift Jansson, Lisa Danielsson och Lisbeth Sundholm. Foto: ÅLANDS MUSEUM/FOLKE

Elsbeth Sydén blev miss Åland -56

Nu har vi fått svar från våra läsare vad gäller bilden av tre skönhetsmissar från forna dagar.

Flickorna är från vänster: **Elsbeth Sydén** gift **Jansson**, **Lisa Danielsson**, från Sverige, och **Lisbeth Sundholm**.

Tiden torde vara 1956. Platsen är Möckelö havsbad, där **Helge Sölgén** på den tiden drev anläggningen.

Kom ihåg

■ **ABF Åland:** Tisdagen den 21.10 i Röda Korsgården kl 18.30. En kurs i Hur man använder sin GSM-telefon mångsidigt. Textmeddelanden - skicka och ta emot, gör telefonnummer listor, använd gsm:n som väckarklocka etc. Ta med din egen telefon. Fritt inträde. Vid ev. frågor ring ABF tel 16707.

■ **Godby Rotaryklubb:** Veckomöte torsdag 16.10 kl 17.30. Program: Företagsbesök hos Ålands Landskapsarkiv, ingång södra ändan av Självstyrelsegården. Vård Håkan Axelsson.

■ **Madeiravandrarna:** Möjlighet att vandra i grupp på Madeira 10.3-24.3.09. Intresserade ring 43885, eller maila sigbritt.finne@alkand.net

■ **Mariehamns pensionärsförening:** Födelsedagsfest i Margaretagården onsdag 15.10 kl 14.00. "Jag hade en gång en dröm..." tankar - sånger - dikter och bilder med Moderatökören och Kaj-Gustav Sandholm. Hjärtligen välkomna!

■ **Mariehamns pensionärsförening:** Teaterresa till Åbo. Avresa 26.11 med Isabella kl 14.25, retur med Isabella 27.11 kl 21.00. Pris per person är 109 euro vid 30 deltagare och 102 euro vid 40. I priset ingår: buss- och båtresor t/r, del i dubbelrum på Scandic Julia i Åbo samt biljett till Evita den 27.11 kl 14.00. Biljetterna till Evita är preliminärt bokade och de kan vi hålla till den 24.10. Anmälning till denna resa sker till Sundqvists Buss/Linda Björke tel 527003.

■ **Norra Ålands pensionärer:** Lunchträff i Godby hotell och restaurang onsdag 22.10 kl 13.00. Tomas Lyyski från Viking Line och Sundqvists

Nyan rättar

Solkulla. Serviceboendet på Brändö från entrésidan.

Solkulla och Solkulla

En bildförväxling ägde rum i lördagens tidning mellan två

Tio flickor hade vidtalats för att ställa upp i tävlingen, men då det kom till kritan var det bara tre som vågade. Elsbeth Sydén vann tävlingen och av de 500 rösterna fick hon 300. Dessutom tilldelades hon en banderoll och en summa pengar.

Dessa uppgifter har tagits emot av etnolog **Chatarina Lönnroth-Sundman** vid Ålands museum som äger bilden i dag. (ka-f)

buss informerar om måndagsresor. Sång och dans till tonerna av Kalle och Christer på dragspel, Karl-Olof Westerlund på bas, Ulf Andersson på gitarr och Lasso Haglund på trummor. Obs! Lotteri. Anmälningar senast fredag 17.10 direkt till Godby hotell och restaurang på telefon 41 170. Välkomna nya som gamla medlemmar, eller gästande seniorer!

■ **Södra Lemlands Marthaförening:** Möte hos Maj torsdag 16.10 kl 18.00.

■ **Västra Jomala Marthaförening:** Möte 16.10 kl 19.00 på Gottby brand- depå.

■ **Ålands fåravelsförening:** Välkomna på höstmöte tisdag 14.10 kl 18.30 på Naturbruksskolan. Stad- geenliga förhandlingar samt kaffe med dopp. Därefter har vi bjudit hit Kaj Sjunneson från Sveriges Lamm- producenter. Kaj och hans hustru Ann driver en större fårgård med vår-lammproduktion. Kaj besitter stor kunskap i lammproduktion så ta tillfället i akt och kom och lyssna och diskutera med honom!

■ **Ålands ömsesidigas pensio- närer:** Kom med och ät lunch på Indigo onsdag 15.10 kl 12.00.

■ **ÖSUF:** Städtalka på Högto- mt tisdag 14.10 kl 18.00.

■ **ÖSUF:** ALLA som vill vara med och hjälpa till med musikeatersatsning i vinter välkomnas till Högto- mt onsdag 15.10 kl 20.00. Blir vi tillräckligt många spelare och medhjälpare så kör vi igång. Vill du vara med men inte kan komma; ring Eva Lindblom.

Solkulla. Omsorgsförbundets korttidshem i Mariehamn.

institutioner som båda har namnet Solkulla. Så här ska det vara. (ka-f)

Sista vilan kostar minst 6.000 euro

Vad kostar det egentligen att dö?
Vi går på shopping på begravningsbyråerna. Under ett par tusen euro kommer man knappast.

Ofta hör man folk prata om dyra kistor och orimliga kostnader för gravstenar och blommor.

Men vad kostar en vanlig begravning?

Vi har gjort ett grovt över- slag tillsammans med **Thom- my Fagerholm** vid Enebergs begravningsbyrå:

KIKI ALBERIUS-FORSMAN
kiki@nyan.ax
tfn 528 451

Foto: ERKKI SANTAMALA
erkki.santamala@nyan.ax
tfn 528 470

Olika prisklasser. Folke Ehrsgård säljer kistor i alla prisklasser vid sin begravningsbyrå. Han finaste kista kostar 1.815 euro. De båda begravningsbyråerna som finns på Åland konkurrerar om kunderna.

Vanlig begravning

Kista	300–2.500 €
Kistbukett	120–250 €
Transport	100–300 €
Lyfthjälp	80 €
Kistläggning	60 €
Byråns arvode	120–300 €
Förvaringskostnad	50 €
(Mariehamns församling tar ut en hyra för kist- förvaring i kapellet för icke-församlingsmedlemmar)	
Dödsannonser, två tidningar	370 €
Minnesstund	300 €
(Priset för en minnesstund varierar förstås beroende på antalet gäster och vilken förtäring som önskas. Vi har räknat med 50 gäster som serveras smörgås- tårta, söt tårta och kaffe. Lokalen brukar vara gratis för församlingsmedlemmar.)	
Gravsten	1.000–6.000 €

Summa medeltal: **6.355 €**

Lågrisvariant

Ett överslag vad gäller billigast möjliga begravning ger följande. Det handlar fortfarande om kistbegravning, men här har både annonsering och minnesstund uteslutits. Också gravsten kan uteslutas.

Kista	300 €
Kistbukett	120 €
Transport	100 €
Lyfthjälp	80 €
Kistläggning	60 €
Byråns arvode	120 €
Förvaringskostnad	50 €
Gravsten	1.000 €

Summa: **1.830 €**

Dyrast. Den dyraste kistan är en rikt smyckad ekkista. Priset är 1.710 euro.

Billigast. Denna så kallade socialkista i papp används vid "so- ciala begravningar," alltså vid jordfästningar där samhället står för kostnaderna. Runt ett dussintal sådana begravningar hålls årligen på Åland. Men också vid andra sammanhang kan anhöriga välja denna billiga kista. Priset är runt 300 euro.

Vanligast. Den draperade "Ålandskistan" är den kista de flesta ålänningar väljer. Det typiska är att den smalnar av nertill. Den skapades hos Enebergs. Finns i olika varianter. Här en lik- nande draperad kista hos Ehrsgård. Priset ligger mellan 715 och 785 euro. Den tillverkas i riket.

Urnor i rad. Ett 30-tal personer på Åland kremeras varje år. Urnorna här i keramik eller trä, kostar mellan 80 och 185 euro. Den som vill strö ut askan använder inte sådana här urnor, utan pappurnor.

100 ord
från din förening
redaktion@nyan.aland.fi

ALLSVENSK SAMLING

Styrelsen för Allsvensk samling på Åland meddelar: Minnesjubileum över att 200 år gått sedan kriget 1808-års krig utkämpades på Åland. Vi samlas söndagen den 26 oktober kl.13 i lagtingets auditorium. Talman **Roger Nordlund** öppnar mötet och **Kenneth Gustavsson** och **Jörgen Lundqvist** berättar om de historiska händelserna. Det är landskapets enda ärorika och oblodiga krig. I de övriga krigen har främmande trupper kommit hit och slagits med varandra. Jörgen Lundqvist var till Öland och representerade Åland på Gummerusfesten tidigare i år berättar om den festligheterna. Glöm inte Svenska dagen den 6 november som vi firar på Röda korsgården som vanligt. Allmänheten inbjudes både till minnesjubileet och Svenska dagensfesten. Allsvensk samling på Åland fyller 85 år i år och det firar vi med kaffe i samband med Svenska dagen.

ÅLANDS GUIDER

Ålands guider r.f. hade höstmöte den 9.10 på Ålands Penningautomatförening. Konstaterades att de finska gruppernas antal har ökat samtidigt som de svenska har minskat men att antalet guideuppgifter totalt har under säsongen 2008 varit ungefär såsom 2007. En ny guidekurs har startat med 15 deltagare. De blir färdiga i april 2009. Kursen följer Finlands guideförbunds normer. Slutprovet i april övervakas av Finlands guideförbund. För första gången genomgick 24 st av de åländska aktiva guiderna ett aktivitetsprov den 4.10. Detta skedde i buss så att alla guider guidade ett ca: 15 minuter lång guidning. Kursdeltagarna satt i bussen och lyssnade till "de gamla" guiderna som avlade provet. Under kursens gång kan de befintliga Ålands guiderna delta på föreläsningarna som är på tisdagkvällar samt vissa lördagar.

Eldkvarn-Plura till Åland

■"Plura"Jonsson från bandet Eldkvarn kommer till Åland och Indigo den 24 oktober.

Han ska samtala med **Krister Ljungdahl** om sina nya böcker "Resa enom ensamheten" och "Den stora landsvägen".

–Gitarren har Plura med sig, så vi kommer att få höra honom spela några låtar. Efteråt kommer han att signera sina böcker som finns till försäljning, berättar **Pernilla Söderlund** vid Mariehamns bokhandel, som arrangerar.

Plura.

Rekordmånga i Unga band

■När Unga Band slår upp dörrarna den 25 oktober blir det med rekordmånga band på scenen. Hela 18 stycken sammansättningar uppträder under kvällen vilket är nytt rekord.

–På grund av att så många har anmält sig måste vi starta arrangemanget en timme tidigare än vanligt, det vill säga klockan 18.00 kör banden igång, säger bandansvariga **Susy Ahlström** från Ålands ungdomsförbund.

Insläpp blir klockan 17.00 och det är lika bra att komma i tid då det är stor risk för köbildning. Anmällda band är And So On, Awoken From Death, Bloody Cocks, Byzantine Blue, Dead and Breakfast, Fettot och Sigfrid, Hellorodoro, Hmff, Labyrinth, Last Summer Sins, Phunky Phish Plus One, Pålly Åster, Simon's foxes, Stabulo Oh, Strawberry High, The PeeGees, The Stick och Undone. (mt)

Musikteater nästa på Högtomt

En musikteater för ungdomar är nästa satsning av det aktiva teatergänget i Östra Saltviks ungdomsförening. Premiär blir det efter årsskiftet.

–Men allt hänger på om vi får tillräckligt många intresserade som anmäler sig när vi håller möte på onsdag kväll, säger **Eva Lindblom** i teaterarbetsgruppen.

Eva Lindblom säger att tanken på en musikteater kom upp efter vårens revysatsning där man hade ungdomar med både på och bakom scenen. Många av dem är musikinresserade och kan sjunga. Eftersom revyn gick bra och gav ett överskott vill man nu gärna satsa på något för de unga utan att behöva tänka på att det nödvändigtvis ger någon vinst.

–Först tänkte vi oss en musikal men vi måste ändå inse vår begränsning, säger Eva.

Mycket musik

Men musikteater skall det bli och man har hittat en lämplig ungdomsinriktad pjäs av **Claes Andersson**. "Eko" heter den och handlar om sådant som unga kan råka ut för, både positivt och negativt. Mycket musik ingår också, både pop och rock, enligt **Eva Lindblom**.

Teaterintresse. En bild av revygänget på Högtomt i januari i år. Nu satsar Östra Saltviks ungdomsförening på en ungdomsinriktad musikteater. Arkivfoto: JONAS EDSVIK

De flesta medverkande är ungdomar men det behövs också ett antal vuxna i rollerna.

Skådespelaren **Matts Stenlund** har lovat medverka som regissör.

Många uppgifter

Utöver de som skall stå på scenen behövs också sådana som är villiga att åta sig olika uppgifter utanför scenen.

–Det finns mycket att göra

när man spelar teater. I revyn nu senast var vi totalt ett sjuttiofem medverkande, säger Eva.

Det man behöver är frivilliga som är intresserade av att spela, sjunga, dansa, sköta ljud och ljus, bygga kulisser, sufflera, fixa kläder, städa, koka kaffe, göra annonser, sälja biljetter, utforma programblad, med mera.

–Det hänger på om tillräckligt många lovar att vara med.

Gör de det så kör vi, annars får det vara, säger **Eva Lindblom** som hoppas att många skall möta upp till mötet på Högtomt som inleds kl 20 på onsdag kväll.

Diana Lindman, **Linus Dahlblom** och **Samuel Fagerholm** är också med i teaterarbetsgruppen.

JAN KRONHOLM
jan.kronholm@nyan.ax
tfn 528 466

Skolpersonal lärde om StegVis

Ålands fredsinstitut, Folkhälsan och Rädda barnen ordnade förra veckan en kurs i StegVis-metoden för skolpersonal.

Kursen tog upp ett undervisningsprogram som är tänkt att främja elevers sociala och emotionella kompetens och motverka våld.

–På onsdagen hade vi en kurs för förskole- och grundskolepersonal. Då deltog 45 personer. På torsdagen var det kurs för högstadijepersonal, då deltog 12 personer, berättar **Marja-Leena Magnusson** på Ålands fredsinstitut.

Magnusson berättar att de åländska skolorna länge

har varit intresserade av att lära sig mer om StegVis-metoden. Skolbyrån vid landshovsregeringen har också önskat att skolorna ska börja arbeta med metoden.

–Det har ordnats kurs för förskolepersonal tidigare, och vissa skolor har ordnat kurser i egen regi.

Magnusson berättar att StegVis är ett bra system för att träna barns sociala och emotionella färdigheter och deras problemlösningsförmåga.

Vad tyckte deltagarna?

–De var mycket intresserade. Många hade redan hört talas om metoden och endel hade använt sig av den. Nu fick alla ordentligt med vind

Skolmiljö. Dagis- och skolpersonal har utbildats i StegVis-metoden, som främjar elevers sociala kompetens och motverkar våld. På bilden som togs vid ett annat tillfälle ser vi **Johan Karlsson**, **Emma Lindman** och **Severina Norrgran** i Rangsby skola. Läraren hete **Jutta Grann**. Arkivfoto: STEFAN ÖHBERG

under vingarna för att jobba vidare, och jag tror nog att de kommer att använda metoden i fortsättningen.

För tillfället har man inte planerat in några fler Steg-

Vis-kurser, men man planerar att ordna ett uppföljningsseminarium för dem som gick kursen nu.

MALIN LUNDBERG

STANDUP

Pontus Enhörning

fredag 17 oktober kl 21.00

Meny kl 19.00

Sötpotatisbakad kycklingfilé med vitlökssauterade champinjoner, karamelliserad rödlök, persiljesås

Björnbärssoppa toppad med champagne och vaniljglass

Kaffe

Köp din biljett € 36 i receptionen
Ståplats kl 21.00 € 12

Efter standupen trubaduren **Christoffer Jerndal** i Casinobaren och **DJ Totte** i Restaurangen

Välkommen!

ARKIPELAG

Restaurang - Terrass - Casinobar - Nattclub
Strandgatan 31, Mariehamn. Tel 24020 www.hotellarkipelag.com

SPELA BINGO

med lyckotavla

På PAF Casino
på Torggatan 14
alla TORSDAGAR kl. 19

- 5 raders BINGO
- Lyckotavla, vinster 34€ – 336 €
- Kvällens poängplockare: 3 kg kaffe och 1,5 kg kaffe

Medlemmarna i Ålands surströmmingsorden, logen S III, låter sig inte avskräckas av surströmmingens starka doft. Foto: PRIVAT

Årligt test av surströmming

■Den åländska surströmmingsorden, logen S III, ordnade nyligen sitt årliga surströmmingstest. Vann gjorde märket Höga kusten.

Hur går det till när ni testar surströmmingen?

–Vi har fem olika sorter som

vi numrerar. Testpersonerna vet alltså inte vilket märke surströmmingen har när de betygssätter den, säger **Acke Sindén**.

Att provsmaka surströmming är en årligen återkommande tradition inom surströmmingslogen. Den här gången var det sju personer som stod för poängsättningen.

Hur många medlemmar är ni i logen?

–Vi är sjuttio stycken. Det har ökat sakta sedan 1999 när vi bildades.

Är det vanligt att man äter surströmming på Åland?

–Det är nog vanligare än man tror. Kanske det finns runt 500 personer som äter regelbundet.

Vad är det då som är så speciellt med surströmming?

–Att alla har fördomar om

surströmming. Alla har säkert hört något negativt om rätten. Men om man ska bjuda någon på surströmming för första gången så är det viktigt att man inte öppnar burken före gästen kommer. Det är doften som kan vara avskräckande, smaken är ju bra, ungefär som kryddströmming. (ml)

Osvarnare finns till salu

■Nya Åland skrev i onsdags att det inte finns osvarnare – särskilda varnare för koloxidutsläpp från pelletslager och vedeldning – till salu på Åland.

Det var fel. Till exempel **Kalmers** säljer osvarnare, meddelar inköpschef **Teppo Kytömäki**.

Osvarnarna ser ut ungefär som brandvarnare modell mindre. (ao)

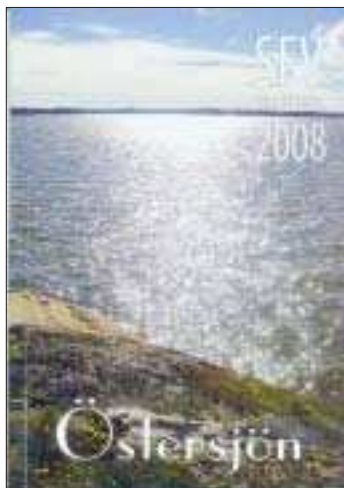
Jan Kronholm
Epost: jan.kronholm@nyan.ax
Telefon: 528 466

kultur

”Nu sitter jag på mitt arbetsrum och väntar på decembersolen. Den svala med det dämpade ljuset som glitrar över havet.

RAFAEL WARDI, KONSTNÄR, I HBL

Östersjön tema i SFV-kalender

Svenska folkskolans vänners kalender är inne på årgång 122 och har i år valt ett synnerligen aktuellt tema: Östersjön.

Erik Bonsdorff gör under rubriken ”Östersjön – ett ekosystem under hot” en grundlig genomgång av Östersjöns historia, nu-läge och de hotbilder som detta innanhav är utsatt för. Han listar också olika möjliga åtgärder som kan vidtas både nationellt och regionalt och avslutar med att konstatera att återhämtningsprocessen blir lång:

”Vi står inför fullbordat faktum, d.v.s. en kollapsad marin miljö, om inte storskaliga åtgärder vidtas. Återhämtningsprocessen blir långvarig, men vi skall minnas att även nedbrytningsfasen varit lång. Vi kan vänta oss att återhämtnings tidsmässigt är en återspeglning av stress-perioden, och vi skall vara klara över att vi med stor sannolikhet inte kan återskapa den Östersjö vi en gång hade, men att vi med lika stor sannolikhet nog kan rädda och bevara ett friskt maritimt ekosystem till glädje för kommande generationer! Det bästa botemedlet är reducerade utsläpp av näringsämnen.”

Om olika aspekter av det pågående miljösamarbetet kring Östersjön skriver **Björn Grön-**

Sirena. Bärplansbåten Sirena finns bland illustrationerna till Thure Malmbergs artikel i kalendern. Bilden ur författarens samling.

holm medan **Maria Blomqvist** och **Tove Holm** skriver om hur högskolorna arbetar för en hållbar utveckling kring Östersjön.

Över Östersjön

Till det Östersjömaritima temat ansluter sig en artikel av **Thure Malmberg**. Under rubriken ”Över Östersjön som passage-rare” skriver han om passage-rarfartens utveckling från postroteleden över Ålands hav och fram till våra dagars färjetrafik. ”Snabb postgång sjötrafikens bas” lyder underrubriken.

Artikeln är rikt illustrerad och bland de många fartyg som beskrivs märks bärplansbåten ”Sirena” som i början av sextio-

talet kunde ta passagerare från Mariehamn till Stockholm på bara två och en halv timme.

Ett mera personligt anslag på det maritima temat har **Christoffer H. Ericsson**, som berättar om kostern ”Southern Cross” som blev hans första riktiga långfärdsbåt.

Musikens vägar

En lite annorlunda vinkel på Östersjötemat bjuder **Fabian Dahlström** i Mariehamn på. Musikprofessorn beskriver under rubriken ”Musiksamarbete över Östersjön” en musikutveckling som fann kanaler och färdvägar både väster och öster om Östersjön och där impulser-

na från Tyskland, bland annat genom arvet från Hansan, länge var starka. Betoningen ligger på konstmusiken.

Dahlström skriver om hovmusikanter och stadsmusikanter och deras betydelse för utvecklingen inom musiklivet. Han för berättelsen fram till våra dagar och den ungdomligt betonade Östersjöfestivalen i Karlshamn och den Östersjöfestival för en renare Östersjö som för fem år sedan drogs i gång av dirigenten **Esa-Pekka Salonen**.

Litterärt om 1918

Årets kalender bjuder också på artiklar i anslutning till 200-årsminnet av 1808-09 års krig

och litteraturprofessorn **Roger Holmström** gör även en genomgång av några finlandssvenska författareshildringar av inbördeskriget 1918, däribland **Sigrid Backmans** ”Ålandsjungfrun”.

I den avdelning med minnesrunor som kalendern traditionellt innehåller återfinns ålänningarna **May Flodin** (av **Helena Forsgård**), **Olof M Jansson** (Maj-Len Lindholm), **Paul ”Nacke” Johansson** (Henrik Otto Donner) och **Jack Mattsson** (Folke Forsman).

JAN KRONHOLM
jan.kronholm@nyan.ax
tfn 528 466

Dags igen för Poetry Slam

Det är dags igen för alla hugade estradpoeter att vässa pennorna eller leta i skrivbordslådorna. Den 31 oktober är det igen dags för det åländska mästerskapet i Poetry Slam.

Poetry Slam har fått fäste på Åland och är sedan många år redan en etablerad aktivitet. Bakom evenemanget står Ålands litteraturförening.

Föreningens ordförande **Rigmor Tillema** berättar att mästerskapet avgörs på restaurang Pommern, den plats där Ålands första mästerskap hölls och där man avgjorde titeln i fjol.

Då avgick **Erika Pohjanen** med segern före Nyanjournalisten **Kiki Alberius-Forsman**, som kom tvåa, och hennes kollega **Liz Lindvall** från tidningen Åland på tredje platsen.

Reglerna är de som gäller för Poetry Slam över allt i världen där aktiviteten förekommer. Det behövs ingen förhandsanmälan utan anmälan görs på platsen före tävlingen.

Varje deltagare skall ha med sig tre egna dikter. De behöver inte vara nyskrivna men skall inte ha framförts tidigare. Någon rekvisita är inte tillåten vid framförandet, man skall bara bjuda på sina dikter.

Utgången av tävlingen avgörs av publiken som delas in i jurygrupper och ger poäng direkt efter framförandena. Publiken får också heja på och applådera de tävlande.

Ceremonimästare

I Poetry Slam finns alltid en Master of Ceremony som håller kontroll på de tävlande och leder programmet. **Sanna Tah-**

Estradpoesi. Litteraturföreningens ordförande Rigmor Tillema, som själv medverkat i Poetry Slam, hoppas på stort deltagande i årets mästerskap. Arkivfoto: TOMMY HARNESK

vanainen, som tidigare haft den uppgiften, har lovat medverka även i år.

Rigmor Tillema tror att även årets Poetry Slam har alla förutsättningar att bli en trevlig och

spännande tillställning och hoppas att många tävlande och en stor publik skall möta upp. Ifall någon har frågor kring poesitävlingen så kan man ringa henne på telefon 040-7242490.

Klockan 19 fredagen den 31 oktober kör estradpoeterna i gång.

JAN KRONHOLM
jan.kronholm@nyan.ax
tfn 528 466

Två teaterprofiler premierades när

Finlands svenska ungdomsförbund arrangerade teaterevenemanget Scenkraft i Mariehamn i helgen. Förbundet utsåg årets kvinnliga och manliga teaterprofil inom amatörteaterfältet. Enligt de förslag som inkom premierades **Kaija Grannas** från Korsholm och **Kim Snygg** från Karis.

Kaija Grannas har under många år jobbat med olika barnteatergrupper i Korsholm och Kim Snygg är känd för sina olika rolltolkningar inom olika amatörteateruppsättningar särskilt på Raseborgs Sommarteater. □

Henrika Lax finns med bland

de nio konstnärer som Galleri Uusitalo i Helsingfors presenterar på mässan för samtidskonst i Gamla hamnen i Helsingfors. Mässan som är den första i sitt slag hålls mellan den 17 och 19 oktober.

Art Helsinki 2008, som mässan heter, öppnas kl 17 på fredag. På mässan visas samtidskonst från 35 utvalda gallerier i Finland, Sverige och Ryssland. □

Ett urval artiklar ur Le Monde

diplomatique ges nu regelbundet ut som pocketbok på svenska. Nyan har tidigare noterat initiativet som är ett samarbete mellan det svenska förlaget Ordfront och förlaget Into i Finland. I Finland har det första numret nu sänts ut gratis till tidskriften Ny Tids prenumeranter. På motsvarande sätt får också alla medlemmar i föreningen Ordfront i Sverige det första numret. Meningen är att Le Monde diplomatique skall utkomma fyra gånger per år på svenska.

De artiklar som ingår i den första utgåvan är hämtade ur Le Monde diplomatiques franska, tyska och engelska upplagor. Bland ämnena som behandlas finns aktuella oroshärdar, som Georgien, Cypern och Zimbabwe.

Le Monde diplomatique utkommer med ett sextiototal editioner världen över. □

Identitet och utseendefixering

är det bärande temat i en aktuell komedi som får sin premiär på Dramaten i Stockholm den 25 oktober. ”Den fule” av **Marius von Mayenburg** handlar om en uppfinnare som står på tröskeln till sina drömmars mål. Han ska resa till en uppfinnarmässa för att presentera sitt nya patent – strömkontakten som ska revolutionera elmarknaden. Men det finns en hake – hans chef tycker att han är för ful för att få vara företagets ansikte utåt. Och alla håller med, inklusive uppfinnarens fru...

–För mig är Den fule en intelligent, rapp och angelägen text om identitet, säger regissören **Emil Graffman** i ett pressmeddelande. □

Övernäselever samlar namn mot nya skolmatsreglerna

I Övernäs skola bytte man nyligen ut smöret från ÅCA mot ett margarin av märket Keiju, helt i enlighet med de nya rekommendationerna som statens näringsdelegation har gett för skolmaten.

Eleverna gillar inte förändringen, och nu har man startat en namnlista för att få tillbaka smöret.

–Det är smöret vi tar upp nu i den här namninsamlingen, men egentligen är vi emot alla förändringar med skolmaten, säger eleverna i klass 8F i Övernäs högstadieskola.

Rasmus Lindqvist, Victor Enberg, Felix Eriksson, Christoffer Mattsson och Sabina Schauman är eniga: de vill ha tillbaka den gamla skolmaten.

–Fullkornsris och pasta är väl okej, men det här med smöret och att de vill dra ner på saltet, det tycker vi inte om. Smöret smakar inte gott och det är mjukt från början, som om det var utspätt!

Förra veckan kläckte eleverna idén att starta en namninsamling för att få tillbaka sitt gamla smör till skolmatsalen. Under torsdagen gick man runt med listan, och hittills har drygt hundra personer skrivit på.

–Det är elever i högstadiet, lärare och köksor som skrivit på, berättar Sabina Schauman. Vi har inte varit till lägstadiet än, men vi ska nog gå dit på någon rast.

Inte problemet

Eleverna tror inte att det är

Samlar namn. Felix Eriksson, Victor Enberg, Sabina Schauman, Rasmus Lindqvist och Christoffer Mattsson vill ha tillbaka smöret i skolmatsalen. Därför har de startat en namninsamling. Hanna Fagerlund, som saknas på bilden, har också samlat underskrifter.

skolmaten som är problemet ifall någon blir överviktig.

–Det viktiga är att man motionerar och vad man äter hemma, säger de.

–De som har bestämt det här har inte ätit skolmat på länge. De borde ju fråga dem som äter och lagar skolmat varje dag innan de bestämmer sånt här. –Inte hänger det på om man

äter lite smör på mackan i skolan i alla fall.

Nu fortsätter eleverna i 8F att samla in namn. När skolnämnden sammanträder nästa gång ska de lämna över namnlistan.

Eleverna som har gått runt med namnlistorna tycker att det har varit lätt att samla underskrifter.

–Det är bara ett fåtal som inte vill skriva på.

Även kökspersonalen har skrivit på listorna.

–Vi tycker inte om alla tillsatser som finns i margarinet. Jag läste någonstans att barn i skolåldern inte bör äta produkter med mer än två e-koder, det finns det i Keiju, säger Carola Sjöblom, husmor i Övernäs.

Carola Sjöblom säger att många elever har reagerat på det nya smöret.

–Vi får se hur det går. Om de vägrar äta det måste vi väl byta tillbaka.

MALIN LUNDBERG
malin.lundberg@nyan.ax

FOTO: ERKKI SANTAMALA
erkki.santamala@nyan.ax

Arvoden hålls oförändrade

■HAMMARLAND. De förtroendevalda i Hammarland kommer inte att få några höjningar av sina arvoden under nästa år.

Kommunstyrelsen föreslår för fullmäktige att arvoden hålls oförändrade under budgetåret 2009. Kommundirektör Kurt Carlsson förklarar att det tidigare fullmäktige justerade arvoden med tio procent inför senaste kommunalval, varför man nu inte anser det påkallat med någon ytterligare höjning.

När det gäller ersättning för resekostnader följer man skattestyrelsens beslut. (jk)

Positiva till avloppsförslag

■HAMMARLAND. Förslaget till den nya landskapsförordningen om miljöskydd, som för en del beslut i avloppsfrågorna ned på kommunnivå, får stöd i Hammarland. Kommunstyrelsen som uttalade sig om förslaget vid sitt senaste möte anser att det är positivt att besluten på detta sätt förs närmare dem som de berör.

Det nya är att tillståndsgivningen för avloppsanläggningar som omfattar högst 25 personer i framtiden skulle kunna fattas i kommunerna. (jk)

Höga besök i Hammarland

■HAMMARLAND. I november får Hammarland besök både av den åländska riksdagsledamoten Elisabeth Naucér och landskapsregeringen. Elisabeth Naucér kommer att bekanta sig med kommunen måndagen den 3 november. På kvällen kl 18 får allmänheten en möjlighet att diskutera olika frågor med henne vid ett möte på Hammarbo.

Landskapsregeringen kommer för sin del till Hammarland torsdagen den 27 november och då ges allmänheten möjlighet att möta regeringsledamöterna och ställa frågor till dem kl 19 i Näfsby skola. (jk)

Går vidare med energiutredning

■HAMMARLAND. Arbetet med att klarlägga möjligheten att övergå till alternativ uppvärmning i Kattbyområdet i centrala Hammarland går vidare. Kommunen har begärt in offerter på en utredning av alternativen men eftersom kostnaderna för en utredning överstiger det som finns i budgeten går man nu med en anhållan till kommunfullmäktige om medel för mellanskillnaden i tilläggsbudget.

Det man i första hand skall utreda är hur man med inhemska energikällor som till exempel flis, pellets och jordvärme kunde komma ifrån oljeuppvärmningen.

Som Nyan tidigare har noterat har man dock uteslutit eldning med spannmål ur de alternativ som skall utredas.

Enligt kommundirektör Kurt Carlsson handlar det i första hand om alternativ energi för kommunens fastigheter men en utvidgning av projektet kan, om intresse finns, bli aktuell framöver. (jk)

Startar namnlista mot kärnkraft

Igår överlämnade Ålands natur och miljö en deklaration angående slutförvar av kärnavfall, kärnkraftsutbyggnad och uranbrytning till talman Roger Nordlund (c).

–Det är vår förhoppning att lagtinget aktivt tar motstånd mot nya kärnkraftverk, säger Anna-Linnéa Rundberg.

I början av oktober ordnade Ålands Natur och Miljö seminariet "Den radioaktiva Östersjön" på Stadsbiblioteket i Mariehamn. Under seminariet skrev föreningen en deklaration tillsammans med deltagarna, i vilken man framhåller hur viktigt det är att Åland motsätter sig planerna på slutförvar av kärnavfall och alla nya planer på kärnkraftsinstallationer runt Östersjön.

–Åland är, som granne till både Olkiluoto och Forsmark, starkt berört av planerna på slutförvar under Östersjön och utbyggnaden av kärnkraften, påpekar representanterna för föreningen då de lämnade över deklarationen.

Natur och miljö-medlemmen Anna-Linnéa Rundberg berättade att alla grannkommuner till Euraåminne där Olkiluoto ligger har fått framföra sina åsikter om kärnkraftverket, alla utom Åland.

Uppvaktnig. I går överlämnade Ålands natur och miljö en deklaration till lagtingets talman Roger Nordlund. Vice ordförande Dan Jansén, medlem Anna-Linnéa Rundberg och styrelsemedlem Sture Mattsson deltog vid överlämnandet.

–Åland har inte hört i frågan, och eftersom Åland har vattengräns mot Euraåminne borde lagtinget argumentera för att också få bli hörda, sade hon.

Angelägen fråga

Talman Roger Nordlund håller med om att kärnkraftsfrågan är angelägen.

–Vi kommer att behandla deklarationen i lagtinget, och

den bör också vidarebefordras till landskapsregeringen.

Hittills har drygt trettio personer skrivit under deklarationen. Man väntar sig dock att fler ska underteckna den.

–Det har visat sig att många fler är intresserade av att skriva på, så vi kommer att lämna in fler namn senare, säger Dan Jansén, vice ordförande i Ålands natur och miljö.

Man har möjlighet att skriva

under deklarationen i en månad framöver. För tillfället finns den på Ålands natur och miljö kansli på Norragatan i Mariehamn. Det är också tänkt att den ska läggas ut på Emmaus.

MALIN LUNDBERG
malin.lundberg@nyan.ax

Foto: ERKKI SANTAMALA
erkki.santamala@nyan.ax

Fakta/Deklarationen

Till Ålands lagting

Östersjön är numera det mest radioaktiva havet i världen. Rutinmässiga utsläpp av radioaktiva partiklar sker dagligen från tjugotalet kärnkraftsinstallationer runt Östersjön, inklusive mellanförvaret SFR vid Forsmark. Ett eventuellt slutförvar vid Östersjön skulle förvärra situationen i ett redan alltför radioaktivt innanhav och ha mycket negativa effekter vad gäller Åland, dess invånare och den marina miljön i stort.

Därför är det vår starka önskan att Ålands Lagting –motsätter sig planerna på slutförvar vid Östersjöns kuster –aktivt förespråkar att inlandsalternativen för slutförvaringen utreds –motsätter sig alla nya planer på kärnkraftsinstallationer runt Östersjön –motsätter sig all uranbrytning kring Östersjön.

Mariehamn, 2 oktober 2008
Ålands natur och miljö rf
samt deltagare i informationsmöte om Kärnkraften och Östersjön

Rekordgädda säkrade tionde titeln

ÅM i gäddfiske avgjordes i Sandösund i Vårdö lör-dags.

För tionde året i rad var det Mapa fishing team som tog hem mästerskapstiteln. Patrik Lehtonen i det vinnande laget drog dessutom upp den överlägset största gäddan på 11,7 kilo.

Egentligen såg det ganska mörk ut för de regerande mästarna Mapa fishing team. Johan Loikas, Mats Fagerlund och Patrik Lehtonen hade bara chans att åter ta hem ÅM-titeln om de vann den avslutande deltävlingen i Sandösund och om de tre värsta konkurrenterna Stella, Tullträ och Byggarna samtidigt presterade dåligt. Och det började trögt.

–Vi fick en riktig mar-drömsstart Det kom tre båtar tätt inpå oss och redan efter fem minuter fick vi byta ställe. I och med att alla bra platserna då redan var upptagna fick slumpen avgöra var vi la till, säger Patrik Lehtonen.

Dramatisk minut

Under en timme fick laget bara en godkänd gädda över 65 centimeter, men sen kom det avgörande nappet. Och det blev ett mycket drama-tiskt sådant.

–Det kändes som det bara var en fyrakilosgädda jag hade på, och sen gick allt så snabbt. Jag tror att både jag

Fakta/Resultat

ÅM i gäddfiske

1. Mapa fishing team	16 poäng
2. Tullträ	16 poäng
3. Lindqvist gräv	22 poäng

Deltävling, lag Sandösund

1. Mapa fishing team	27,6 kilo
2. Grundsund	17 kilo
3. Team Norrbo	14,8 kilo

Individuellt resultat Sandösund

1. Patrik Lehtonen	11,7 kilo
2. Ove Norfell	5,1 kilo
3. Markus Strand	4,5 kilo

och gäddan blev överrumplade för på knappt en minut var den uppe i båten. Då hade håven hunnit gå sönder för att gäddan var så tung och de andra i båten fick nästan hoppa i för att få upp fisken och håven, säger han.

Med den gäddan på 119 centimeter och 11,7 kilo var Patrik Lehtonen överlägsen vinnare individuellt.

–Det var den längsta jag dragit upp. Och bara en gång tidigare har jag fått upp en tyngre då på 11,9 kilo. Det är unikt att få upp så stora fiskar i tävlings-sammanhang. Jag tror bara att det är en gädda på tolv kilo i Brändö som varit större på tävling, säger Lehtonen.

Närmast efter honom var Ove Norfell som fick en 5,1 kilosgädda på kroken.

Över förväntan

Och vinsten i helgen innebär att det var tionde året i rad

som Mapa fishing team gick hem som segrare i ÅM. Tätt följd av Tullträ på samma poäng och Lindqvist gräv på tredje plats.

I deltävlingen stod Mapa som segrare med 27,6 kilo följd av Grundsund på 17 kilo och Team Norrbo på 14,8 kilo.

Totalt deltog 112 personer i 39 lag som sammanlagt drog upp 65 stycken godkända gäddor.

–Det var över all förväntan, eftersom det har nappat dåligt under hela hösten, säger Olof Salmi på Sandösunds camping som var mycket nöjd med evenemanget.

MARIA NYKVIST
maria.nykvist@nyan.ax
tfn 528 469

Vilken bjässe! Patrik Lehtonen med sin jättegädda på 11,7 kilo. Den storfångsten gav inte bara Mapa fishing team deltävlingssegern utan även ÅM-titeln för tionde gången. Efter tio vinster planerade laget att lägga av eller dela upp sig i nya grupper, men efter segern verkar de ha tänkt om och fiskar troligtvis på i samma formation även nästa år.
Foto: OLOF SALMI

MARIEHAMNS STAD

FRISKVÅRDS DAG

Lördagen den 18 oktober
kl. 11-15

Wiklöf Holding Arena

Nu är det dags att ladda om sina batterier. Vi från Mariehamns stad erbjuder dig en inspirerande dag för både kropp och själ. Vi bjuder på uppvisningar, prova på aktiviteter, tester, massor av nyttig information och utställning av utrustning. Till vår hjälp har vi fått våra lokala proffs inom dessa områden.

Visar utrustning för
ditt välbefinnande.

Berättar om deras nya
lokaler och om
spännande nyheter i
och med flytten.

Utställning av utrustning.

Erbjuder sina högklassiga
behandlingar och
produkter från
Dermalogica.

Informerar om sin verk-
samhet och deras nya
viktningsprogram.

Gör konditionstest och få
fribiljett till Mariebad,
Bowling eller Idrotts-
gårdens gym.

Information om tarm-
sköljning och spikmattor.
Tarmsköljning rensar bort
gifter från tjocktarmen.

ÅLD cykel har information
om sin verksamhet och
ger dig chansen att prova
på en riktig tävlingscykel.

Informerar om må bra
alternativ, vattengymna,
dans, bootcamp, vanlig
motionsgymna m.m.

Prova på Bootcamp
kl. 12-12.15 och
12.45-13 (ute)

HB- blodtrycks- och
blodsockermätning.

KAFFESERVERING

Dansuppvisning
kl. 11.30, 12.30 och
13.30 (ute)

VÄLKOMNA!

HANS MARTIN

Hans Martin underhåller ombord på Rosella.
Kom med och sjung och återupplev sommarens allsång

på torsdag 16/10

Ät gott på utresa kl. 16.00 och dansa sedan hela vägen tillbaka till Mariehamn!
Ankomst kl. 22.00

EUR 19

(prisexempel för personbiljett t/r samt Bistro Buffet)
Vi bjuder på din personbiljett när du bokar plats i antingen Bistro Buffet
eller à la carte kabinettet!

Varmt välkommen ombord!

VIKING LINE

Tel 018-26211

är på plats och informerar om
motionskampanjen och har du nyan-
kortet får du halva priset på fikat.

Ångbåts- interiörer i donation

Fantastiskt!

Hanna Hagmark-Cooper, chef för Ålands sjöfartsmuseum, är inte så lite upprymd över den donation som Agneta Lundqvist i Mariehamn nu ger museet: kaptenssalongen från ångfartyget Dagmar och pentryt från ångfartyget Thornbury.

Både salongen och pentryt kommer att byggas upp i det utbyggda sjöfartsmuseet som enligt planerna skall kunna öppnas för allmänheten till sommaren 2011.

Nya Åland bad att få ta sig en titt på salongen och pentryt som nu finns inbyggt i källaren till framlidne sjöfartsrådet **Stig Lundqvists** och hans maka **Agneta Lundqvists** hus vid Badhusgatan i Mariehamn. Agneta Lundqvist tar emot Nyan och lotsar oss tillsammans med **Hanna Hagmark-Cooper** nedför en trappa.

En annan värld

Vi stiger in i en annan värld. Via det lilla pentryt från Thornbury kommer vi in i Dagmars salong.

Det är teak och valnöt i väggpaneler och inredning. Det blänker av mässing och koppar i den kardanskt upphängda oljelampan över salongsbordet. Klocka, barometer och en hel del andra inredningsdetaljer finns kvar, liksom ventilererna med sina nätta sammetsgardiner.

På salongsbordet ligger Dagmars sista loggbok med påskriften 1958-. Dagmar och Thornbury skrotades 1959 och ungefär samtidigt började Stig Lundqvists planer på ett husbygge vid Badhusgatan ta form.

–Huset blev färdigt 1962, berättar Agneta Lundqvist.

Intressant epok

Sedan dess har salongen från Dagmar och pentryt från Thornbury fungerat som ett bastukabinett hos Lundqvists, men samtidigt också som ett litet privat museum som påmint om en intressant epok i den åländska sjöfartshistorien: den tid då maskindriften bröt in och öppnade möjligheter till en modern sjöfartsnäring.

Längs väggarna uppe under taket i salongen finns en lång rad fartygsbilder: ångfartyg, motorfartyg, tankfartyg från de lundqvistska rederierna.

Loggbok. Dagmars sista loggbok, påbörjad 1958, följer också med donationen till museet.

Klocka. Skeppsklockan från Dagmar skall museet också få i gåva.

Hur kommer det sig då att allt detta nu kommer sjöfartsmuseet till del?

–Det var så att vi fick ett tips om att kaptenssalongen och pentryt fanns här och jag frågade om vi fick komma och titta på dem. **Anita Pensar** och jag var här från museet och när vi kom tillbaka till museet kände vi att det vi sett var något helt fantastiskt.

Senare skrev Hanna Hagmark-Cooper till Agneta Lundqvist och frågade om hon kunde tänka sig att donera salongen och pentryt till museet och svaret blev positivt.

Både Agneta Lundqvist och hennes barn tyckte att det var ett bra förslag.

Glad att det bevaras

På frågan om det inte kan bli lite vemodigt att skiljas från utrymmena svarar Agneta Lundqvist:

–Nej, det är bra att det blir bevarat för eftervärlden och en tröst att veta att man kan gå till museet och titta, säger hon.

Varför är det då så viktigt att museet kan visa just det här?

–För museets del innebär det att vi kan bygga upp en utställning kring övergången till maskindriften. Vi har ju också andra föremål, bland annat en stor ångmaskin, i våra lager. Men med salongen och pentryt kan vi bygga upp en autentisk miljö, något som inte alla museer kan, säger Hanna Hagmark-Cooper.

–Genom donationen får vi också en möjlighet att lyfta fram hur viktiga Lundqvistrederierna varit i utbyggnaden av den moderna åländska sjöfarten, tillägger hon.

Sen start på Åland

Åland gick sent in i epoken med motordrivna fartyg.

Pionjären var kapten **Hugo Lundqvist** (1878-1936) som bildade ett modernt rederiaktiebolag och köpte ångfartyget Thornbury år 1928. Thornbury var byggd 1905 och på 3.050 dödviktston. År 1935 fogades ångfartyget Dagmar till den växande flottan. Dagmar var byggd redan år 1900 och med sina 3.350 dödviktston lite större än Thornbury.

–Hugo Lundqvist insåg att Åland höll på att bli akterseglat, att det var dags att satsa på modern maskindriften. Det var en stor sak och övergången skedde inte utan svårigheter. Det var till exempel svårt att få tag på personal med erfarenhet av maskindriften, säger Hanna Hagmark-Cooper.

Belyser övergången

Segelfartysepoken är väl representerad och beskriven i det nuvarande sjöfartsmuseet men med utbyggnaden och den donation man nu fått får man en möjlighet att belysa just övergången från segelsjöfart till maskindriften.

I grunden var det en stor förändring som inträdde med maskindriften men när man sitter i Dagmars salong slås man av att man lika väl kunde sitta i kaptenssalongen på ett segelfartyg. I mycket påminner inredningen om den som man kan se i fyrmastbarken Herzogin Cecilies salong i sjöfartsmuseet.

–Ångfartyget Dagmar byggdes ju faktiskt före Herzogin Cecilie. Så här skulle det se ut i en salong på den tiden, konstaterar Hanna Hagmark-Cooper.

JAN KRONHOLM
jan.kronholm@nyan.ax
tfn 528 466

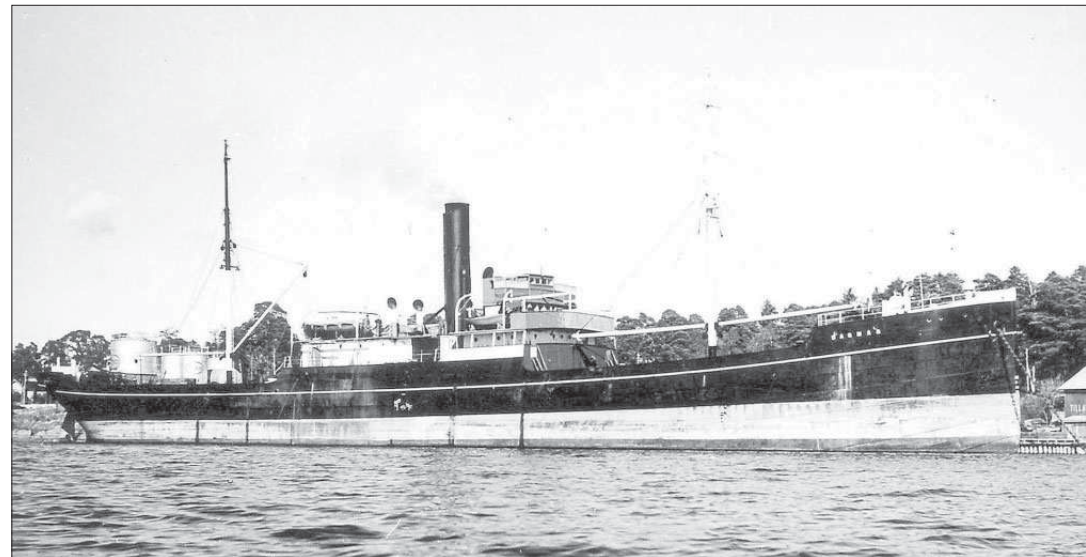
Foto: JONAS EDSVIK
jonas.edsvik@nyan.ax
tfn 528 471

Barometer. Bland intressanta inredningsdetaljer finns den här barometern.

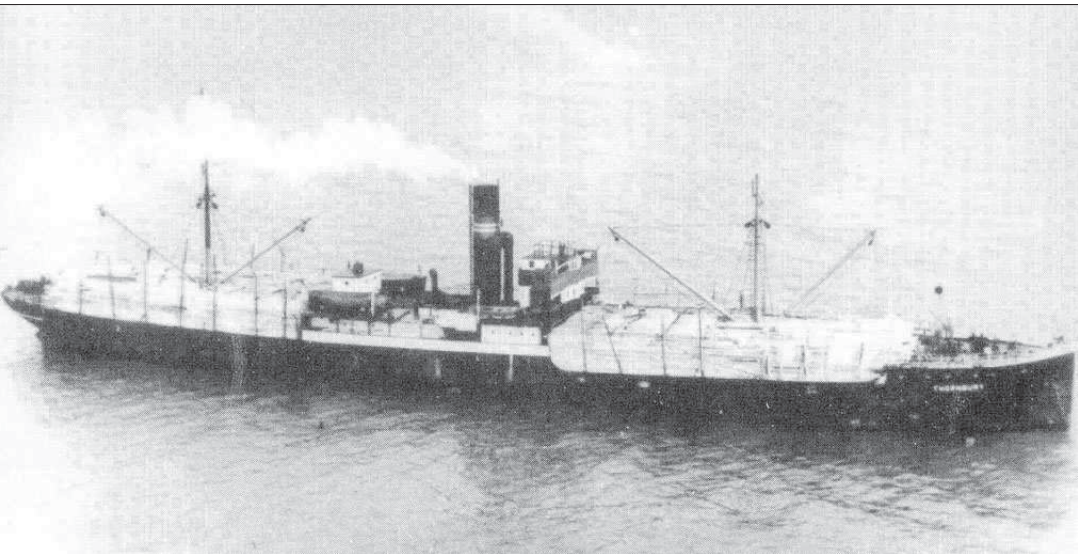
Se här! Agneta Lundqvist visar ett intressant brev för Hanna Hagmark-Cooper.

Dagmar. Ångfartyget Dagmar (1900-1959) som inköptes 1935. Bilden från Ålands sjöfartsmuseum.

Pentry. Agneta Lundqvist i det som en gång var pentryt på ångfartyget Thornbury.

Thornbury. Ångfartyget Thornbury (1905-1959), som Hugo Lundqvist anskaffade 1928. Bilden från Ålands sjöfartsmuseum.

Alltid nära dig 14-19.10

Revbensspjäll

 kg **5,90**

Rostbiff färsk

 kg **14,50**

Edamerost

 kg **7,49**

Smör

500 g, (EP 7,18/kg)

 pkt **3,59**

Roslagslimpa

510 g (EP 5,07/kg)

 st **2,59**

Danska wienerbröd

90 (EP 11,00/kg)

 st **0,99**

Apelsinjuice

1 l (EP 0,90/l)

 st **0,90**

Apelsiner

Val Late, Syd-afrika

..... st **0,99**

Körsbärstomater

i ask, 250 g, Mickelsö handelsträdgård

..... ask **1,79**

God betjäning. För dig.

• Mariehamn:	Citylivs,	• Jomala:	Sven Mattsson
• Brändö:	Einar Holmberg	• Lumparland:	Matboden
• Geta:	Getaboden	• Vårdö:	Vårdö Närbutik
• Föglö:	Föglöbutiken	• Saltvik:	Kvarnbo Butiken

PLUSSA

OKTOBER MÅNADS PLUSSA ERBJUDANDEN

Kariniemi minutbiffar

av kyckling ca 1 kg

MED PLUSSAKORT

..... kg **7,95**

UTAN PLUSSAKORT

..... kg **11,49**

Riven ost VALIO

150 g PIRKKA

MED PLUSSAKORT

(EP 13,33/kg)..... 2 pås **4,00**

UTAN PLUSSAKORT

(EP 15,00/kg) påse **2,25**

Satsumer

1,5 kgs påse

MED PLUSSAKORT

(EP 1,32/kg) ask **1,99**

UTAN PLUSSAKORT

(EP 1,66/kg) ask **2,49**

KÖTTPAKET 10 KG

(Beställ minst 2-3 dagar
före önskad leverans)

Malet kött.....ca	2,5 kg
Gris yttre filé	1,5 kg
Rostbiff av nöt	2,0 kg
Entrecôte	1,0 kg
Sidfläsk	2,0 kg
Soppkött med ben (nötbringa)	1,0 kg

Köttpaket

95,00/10 kg

Priset gäller hela
oktober och november

Äppelskådare i farten

Det finns folk som samlar på åländska böcker och frimärken. Men vad kallar man ett gäng som bara är intresserat av åländska äpplen?

–Ålands äppelskådare, kanske?

Det säger **Anita Johans-Karlsson**, en av de vetgiriga som åker Åland runt i jakten på rara äppelsorter.

Närmare bestämt är det mest äpplen som på något sätt kan spåras till Örnäs gård i Finström som de vill hitta.

I dag har jakten fört dem till Sund, där de börjat med ett studiebesök hos **Malena Kulves** i Hulta som har en ekologisk odling på cirka 1000 träd med sorterna Raika, Rubinola och Aroma.

Därifrån går färden till 96-årige **Elis Jakobssons** gård i Mångstekta. Och där tar äppeljägaren **Sven Olof Sundberg** fram en dagbok som hans farfar **Fridolf Sundberg** förde år 1918. Enligt den planterade Fridolf tre äppelträd hos **K.V. Jakobsson** det året.

–Det var min pappa, säger Elis Jakobsson.

Ett av de tre träden står framför ingången till Elis hus. Äppelsorten kallas Piekämäki, efter en ort i Finland. Av någon orsak finns den äppelsorten inte längre på fastlandet, men äppelskådarna har lokaliserat fyra träd på Åland.

–Det är ett sötäpple som man ofta blandade i lingonsylten under krigsåren. Det innehåller mellan 15 och 20 procent socker, säger Anitas make **Hilding Karlsson**.

Paret bor i Uppsala men har en stuga i Saltvik. Anita är född i Lumparland.

Kaffefrukt bakom huset

Utanför Elis vardagsrumsfönster står ett träd vars frukter kallas kaffeäpplen. Sven Olof tippar att det planterades på tidigt 1800-tal. Vem som tog det till gården vet ingen.

–Om man hittade ett bra äppelträd i skogen flyttade man det ofta till sin gård.

Elis minns att kaffeäppelträdet fanns där när han var liten, och att det var stort redan då.

–Förra gången vi var här fanns det inte äpplen på det. Nu tänkte vi knycka litet, säger Hilding Karlsson.

Sällskapet går ut och provsmakar. Sven Olof funderar på varför trädets frukt heter som det gör - har det möjligen en kaffesmak? Han är inte helt övertygad, men det är inte uteslutet.

"Grisäpplen"

Det är stor skillnad på äppelsorterna från träd till träd, konstaterar Hilding. Och den som inte är insatt i pomologin – läran om trädfrukter – undrar förslent hur sällskapet så snabbt konstaterar vad som är vad.

–När man sett tillräckligt

Bara ett äpple - men också ett forskningsobjekt för pomologer.

Pomologer på besök. Sven Olof Sundberg till vänster och Hilding Karlsson till höger provsmakar Elis Jakobssons kaffeäppel.

många äpplen är det lättare.

Intill kaffeträdet växer helt andra äpplen. Kanske har den sorten inte ens något namn, funderar Hilding.

–De är vackra, men saknar den fina aromen som man vill ha på ätäpplen.

Han brukar kalla sådana frukter "grisäpplen".

–Folk hade ofta goda äpplen i trädgården som kunde användas i hushållet för mos, kakor och annan mat-

lagning. Andra sorter användes mest till att mata djuren. Inte bara grisar, utan också får, hundar och hästar.

Vill bevara

Sven Olof växte upp med äpplen på Örnäs, där hans pappa **Fredrik Sundberg** var trädgårdsmästare. Själv flyttade han till Sverige och utbildade sig till trädgårdstekniker. Numera bor han i Eskilstuna.

Äppelodlingar hade han fått nog av på Åland, tyckte han, tills Hilding övertalade honom att odla utrotningshotade åländska frukter.

I en finländsk pomologiguide från 40-talet listas några åländska äppelsorter – Strömma, Stellan, Björklunds och Öj – även kallad Kulla-Öj. Utöver det finns åtminstone Örnäs söta, som också kallas Strömsviks söta.

De är en del av Ålands

historia som de här entusiasterna vill bevara för eftervärlden

–Folk känner kanske till namnen, men inte hur de smakar, säger Sven Olof.

–Nu har jag ympat in och planterat dem, så nu är de inte utrotningshotade längre.

PATRIK DAHLBLOM
patrik.dahlblom@nyan.ax

Foto: ANDREAS DIENERT
andreas.dienert@nyan.ax

Hallå där

Hallå där Mia Holmström, ägare till butiken Häst- och fritid på Skarpansvägen i Mariehamn.

Vad händer med butiken?

–Vi håller som bäst på att avsluta verksamheten här och sedan är det tänkt att **Kicki Sääski** och **Marie Söderström** ska ta över och driva butiken vidare på samma plats.

Kommer de att hålla samma sortiment?

–De kommer nog att byta lite. De är duktiga även inom travsidan så de kommer att sälja sådana produkter också. De har redan en butik som heter Mikis hästshop vid travbanan, som till exempel har varit öppen under tävlingar.

–Sedan har ju vi haft foder och utrustning till hund och katt, de produkterna tar Zoo-ligan över.

Varför har du själv valt att sluta med butiken?

–Det är ett beslut som har vuxit fram. Vi håller på att utvidga hemma (på ridskolan Aftonsol i Hammarland Tellholm, reds.anm.), vi bygger till exempel ett nytt ridhus och det är väl så att man inte kan utvidga och utvidga hur mycket som helst. Vi sa från början att vi skulle testa med butiken i några år och se hur det går, så nu slutar vi med den.

Hur har det gått då?

–Det har fungerat bra och det har varit en rolig bit att jobba med. Jag kommer nog att sakna det, men samtidigt är jag jätteglad att Kicki och Marie tar över och driver butiken vidare.

MALIN LUNDBERG
malin.lundberg@nyan.ax

Ramar för ny dagisavdelning

■HAMMARLAND. Kommunstyrelsen i Hammarland behandlade frågan om storleken på den planerade småbarnsavdelningen vid daghemmet vid sitt senaste möte. I direktiven för den kommitté som behandlar frågan har inte storleken tidigare funnits med.

Styrelsen beslöt nu, efter att ha hört socialnämnden, att utredningen skall gälla en avdelning med en golvyta på 184 kvadratmeter netto och plats för 16 barn under 3 år, alternativt 18 barn över 3 år.

Samtidigt beslöt man att kommittén kan förordna att personal från daghemmet Klaralund får närvaro- och yttranderätt vid kommitténs möten. (jk)

Begagnade bilar på

Åland

Toyota Land Cruiser LX 70 3d -90

Mätarställning: 277.900 km.
Allvädersdäck, radio/CD, dimljus fram, fullst. servicebok, frontbåge, extraljus, dubbla dragkrokar, motorvärmare, fällbara bänkar bak.

Pris: 5.500€

BMW 523i 4d Sedan -96

Mätarställning: 76.000 km.
S-däck på LM-fälgar, v-däck, radio, c-lås, 2-zon ACC, fullst. s-bok, 2 ägare, 2 st airbags, ABS bromsar, elfönsterhissar, eljusterbara speglar, eltaklucka, regnsensor, backsensor

Pris: 12.900€

A1-FINANSIERING
Allt fler köper bilar från Dans Bil!

DAN'S BIL & sölskydd

G. godbyvägen 11, tfn 018-17325

Ford Focus C-Max 1,8 5d SUV -05

Mätarställning: 74.200 km. S-däck m. LM-fälgar 17", v-däck med LM-fälgar 15", farthållare, Audio 6x högtalare, fjärrst. c-lås, 2-zon ACC, färrdator, 4 st airbags, elhissar, elspeglar, eluppv. framruta. Fullst. servicebok, 2 ägare

Pris: 14.900€

Ford Mondeo 2,5 V6 Ghia STW -03

Mätarställning: 144.000 km
Pris: 13.600 €

Volkswagen Polo 1,2 I Hatchback 4D -02

Mätarställning: 84.000 km
Pris: 7.900 €

Citroën Xsara 1,6 automat Brake -01

Mätarställning: 170.000 km
Pris: 5.990 €

Suzuki Grand Vitara 2,0 JTD 4x4 -06

Mätarställning: 54.000 km.
Bensin, manuell, grå. S/v-däck, radio-CD, aut. klimatanläggning, elhissar fram/bak, elspeglar, dimljus fram, viltbåge fram, instegsrör sidorna, airbags höger/vänster, fjärrstyrt centrallås.

Pris: 25.500 €

MOTOR • COMPANY
BILHUSET I MARIEHAMN

Västra utfarten
Tel. *5252. Tom Enestam 525 303,
Tony Sommarström 525 309
www.motorcompany.ax

Nissan Terrano 2,4 5d 7-pers 4x4 -02

Mätarställning: 119.000 km
Pris: 15.450 €

Hyundai Coupé 2,0 GLS aut. -02

Mätarställning: 105.000 km
Pris: 14.950 €

Opel Zafira 1,8i Elegance 7-pers -02

Mätarställning: 96.500 km
Pris: 14.950 €

Peugeot Partner 1,8 3d 5-pers -98

Mätarställning: 182.000 km
Pris: 5.450 €

Volvo S60 4d 2,4 Turbo aut. (200 hk) -02

Mätarställning: 71.000 km.
Bensin, klimatautomatik, antispinn-system, backradar, halvläderklädsel, farthållare, färrdator, stora ljudanläggningen, airbags, krockgardiner, ms-däck på alufälgar, vinterdäck, servicebok.

Pris: 18.450 €

AVBET. MÅNAD: 312 €

DET KAPITAL OCH KVALITET
BILCENTER
www.bilcenter.ax

Uppgårdsvägen 18, Bilförsäljning:
vardagar 9-17, lördag 10-13, tel 12 551
Reservdelsförsäljning: vardagar 8-16, tel 12 552

Toyota Hiace 2,5 TD 4WD -03

Mätarställning: endast 78.000 km
SPECIALPRIS: 23.900 €
(innehåller moms)

Opel Vivaro Van 1,9 TD -01

Mätarställning: 149.000 km
SPECIALPRIS: 13.900 €
(innehåller moms)

Toyota Hiace 2,5 TD 4WD A/C -05

Mätarställning: end. 64.000 km.
Fyrhjuldriven lång modell, 100 hk turbodiesel, aircondition, Webasto-dieselvärmare, dragkrok, dubbade vinterdäck på fälgar, fullständig servicebok, en ägare.

Specialpris: 26.900 €
(innehåller moms)

Vikingagränd 1 A 22100 Mariehamn • Tfn 14750 GSM 0400 595 732

ER bilab

Alfa Romeo 166 2,0 -99

Mätarställning: 152.000 km
Pris: 7.900 €

Citroën C3 1,4 -05

Mätarställning: 44.000 km
Pris: 10.900 €

Honda Civic 1,6 -02

Mätarställning: 60.000 km
Pris: 12.500 €

Chrysler Voyager 3,3 aut. 7-pers. -94

Mätarställning: 248.000 km.
Bensin, Sommar/vinter-däck, radio/CD, dragkrok, elspeglar, elfönster, motorvärmare.

Pris: 2.200 €

berrolfs

Uppgårdsvägen 14, tel 22 285
Öppet: vardagar 9.00-17.00,
lördag 11-14

Volkswagen Passat 1-8 T farmare -98

Mätarställning: 20.000 km
Pris: 8.400 €

Opel Frontera 2,4 -93

Mätarställning: 194.000 km
Pris: 4.600 €

Opel Vectra 2,2-16V Sedan -03

Mätarställning: 63.000 km
Pris: 17.950 €

Opel Astra farmare 1,6 -00
Mätarst.: 18.000 km. Pris: 7.300 €

Saab 9-3 Sport Sedan 2,0 -05

Mätarställning: 29.700 km

Pris: 23.750 €

Elverksgatan 7, Tel *19 800
• Fax 527 735
• Stanley 527 720, Niklas 527 722
Måndag-fredag 8-17, lörd. 10-13

– Vägen till en bra affär –

BILHALLEN

Miljöbilspremie och skrotningspremie

Landskapsregeringen beslöt den 26 juni 2008 om följande regelsystem för miljöbilspremie och skrotbilspremie:

Beslut om miljöbilspremie och skrotningspremie

- En miljöbilspremie beviljas en privatperson som tidigast den 1 december 2007 förvärvat och på Åland registrerat en ny miljöbil för privat bruk och fortfarande efter sex månader är registrerad för bilen. Miljöbilspremien är 1.000 euro för en elbil och 700 euro för övriga miljöbilar.
- Med miljöbil avses i detta beslut en personbil som
 - släpper ut högst 120 gram koldioxid per kilometer vid blandad körning och om den drivs med diesel dessutom släpper ut högst 5 milligram partiklar per kilometer vid blandad körning eller
 - är en elbil, dvs. en bil som är inrättad för att drivas enbart med elektricitet från batteri.
- Miljöbil är endast en bil vilken körs på ett drivmedel som finns allmänt tillgängligt i landskapet.
- En skrotningspremie om 300 euro beviljas en privatperson som tidigast den 1 juni 2008 med ett skrotningsintyg avregistrerat en personbil som använts för privat bruk och som inte varit avställd eller avregistrerad mer än 4 månad under de senaste 12 månaderna före avregistreringen.
- Miljöbilspremie och skrotbilspremie beviljas under förutsättning att det finns budgeterade medel.
- Miljöbilspremie och skrotningspremie beviljas efter ansökan. Samma person kan endast få en miljöbilspremie och en skrotningspremie per år.
- Understöd kan återkrävas om det framkommer att stödet utbetalats på grundval av felaktiga uppgifter. Om återkrav av stöd gäller för övrigt vad som stadgas i landskapslagen (1988:50) om lån, räntestöd och understöd ur landskapets medel samt om landskapsgaranti.

Blankett för miljöbilspremie och för skrotningspremie finns bl.a. på www.regeringen.ax

Närmare upplysningar om miljöbilspremie och skrotningspremie ger byråchef Helena Blomqvist tel 25450.

TEBOIL

PAKETBIL?

Den hyr du hos oss!

Håller Åland rullande!

BilMacken
Strandgatan 1, Tel: 12 620

VAR 07.30-21.00,
LÖRD o. SÖND 09.00-18.00

BROMS

**-KLOSSAR
-BACKAR
-SKIVOR**

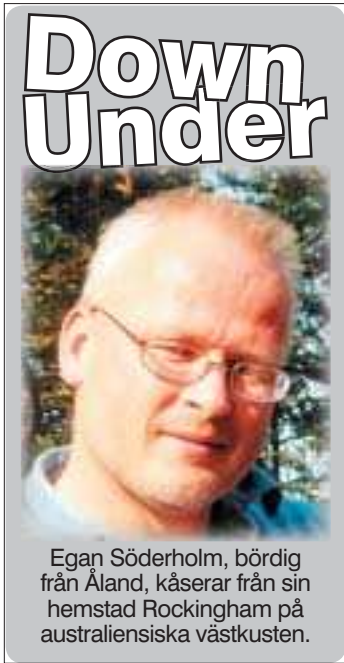
**MasterParts
Foster**

DAX
DELAR MED FÖRDELAR

Vikingagränd/Lövdalsvägen. Tel 31 210
vård. 8.30-17.00, lörd. 10.00-14.00

KÖPTRYGGGHET - HANDLA ÅLÄNDSKT!

Up Up And Away!

Egan Söderholm, bördig från Åland, kåserar från sin hemstad Rockingham på australiensiska västkusten.

Tidigt på morgonen i en villa i förorten Redcliffe strax söder om Perth. Kylie ligger och stirrar i taket en stund innan hon gaspande vränger benen över sängkanten och trevar efter tofflorna. Hennes make Jake vänder sig om i sängen bredvid och mumlar något.

Några timmar senare. Jake kysser Kylie hastigt adjö och springer ut genom dörren till den väntande taxin som skall föra honom till Jandacot Airport och vidare mot gruvorna i norr. Två veckor borta och en vecka hemma – en typisk uppläggning för många män som har valt att bo i Perth och hellre flyger de 2.000 kilometerna till jobbet i stället för att tvingas hyra ett ruckel i själva gruvstaden för hutlösa 2.000 dollar i veckan.

Inte för att Jake har det knäpert precis. Exportboomen till Kina har inte bara jagat hyrorna i höjden och Jake tjänar 145.000 dollar om året på att ratta den 120 ton tunga lastbilen med guldmalm de fjorton vändorna han hinner med mellan dagbrottet och krossen en vanlig arbetsdag – tolv om det regnar.

Kylie slutar vinka och släpper upp persiennerna med en smäll samtidigt som hennes blick mörknar. Hon tar fram gula sidorna och låter fingret löpa längs raderna på bokstaven D.

Damfrisörska, Dammsugarreparatör, Darth Vader imitator – här är det! – Detektivbyrå.

Kylie krasfar ner numret och sträcker sig efter telefonen.

Kalgoorlie...

1854 hittades guld nordöst om Perth och staden Kalgoorlie etablerades snabbt men trots 157 år av ivrigt grävande verkar guldet fortfarande komma upp ur marken i en aldrig sinande ström.

Ädelmalmsådrorna bryts och stenblocken forslas vidare mot smältverket med en genomsnitts utdelning av en golfbollsstor guldklump per sex lastbilsflak.

Som så många andra avlägsna och snabbt växande städer avancerade Kalgoolie likt Patton och koktrossen hann inte med. Guldgrävarna var i stort utlämnade till sin egen jaktkicklighet om de ville äta,

för nere i den enda butiken kostade ett enda färskt ägg motsvarande 50 euro – tillgång och efterfrågan.

Befolkningen bestod till 95 % av män och den dammiga staden kunde redan stoltsera med 147 barer men andra njutningsmedel var det ont om.

Bot och bättring var dock på kommande för glädjeflickor från Melbourne, Adelaide och Kings Cross – Sydneys ökända horkvarter vallfärdade då – som nu – till Kalgoorlie för att av den lukrativa exporthandeln få sin omskurna del.

Jag var själv i Kalgoorlie i sistens och passade då på att gå på bordell-tour. Under dan då huvudnäringen ligger nere leds lätt rodnande turister från rum till rum av bordellmamman själv – Madame Leigh Varis – som generöst delar ut olika gummihjälpmiddel ur flickornas verktygslåda till allmänt förundrad beskådning.

Hon slår upp den första dörren och visar att rummen inte bara är bekvämt inredda utan också har sina speciella teman som kan tänkas kittla fantasin. Således kan du hängla i baksätet på en -57 Chevrolet Bel Air i 50-tals rummet där halva bilen är ombyggd till dubbelsäng och i westernrummet finns pistoler och piskor och även en mekanisk tjur för den som kan tänkas ha energi kvar.

Hon berättade dessutom glatt ogenerat dråpliga historier ur vardagsknoget som fick oss att skriva på oss och skratta generat. Dessa historier har alla det gemensamt att de inte kan återges medan solen skiner.

Utom kanske en...

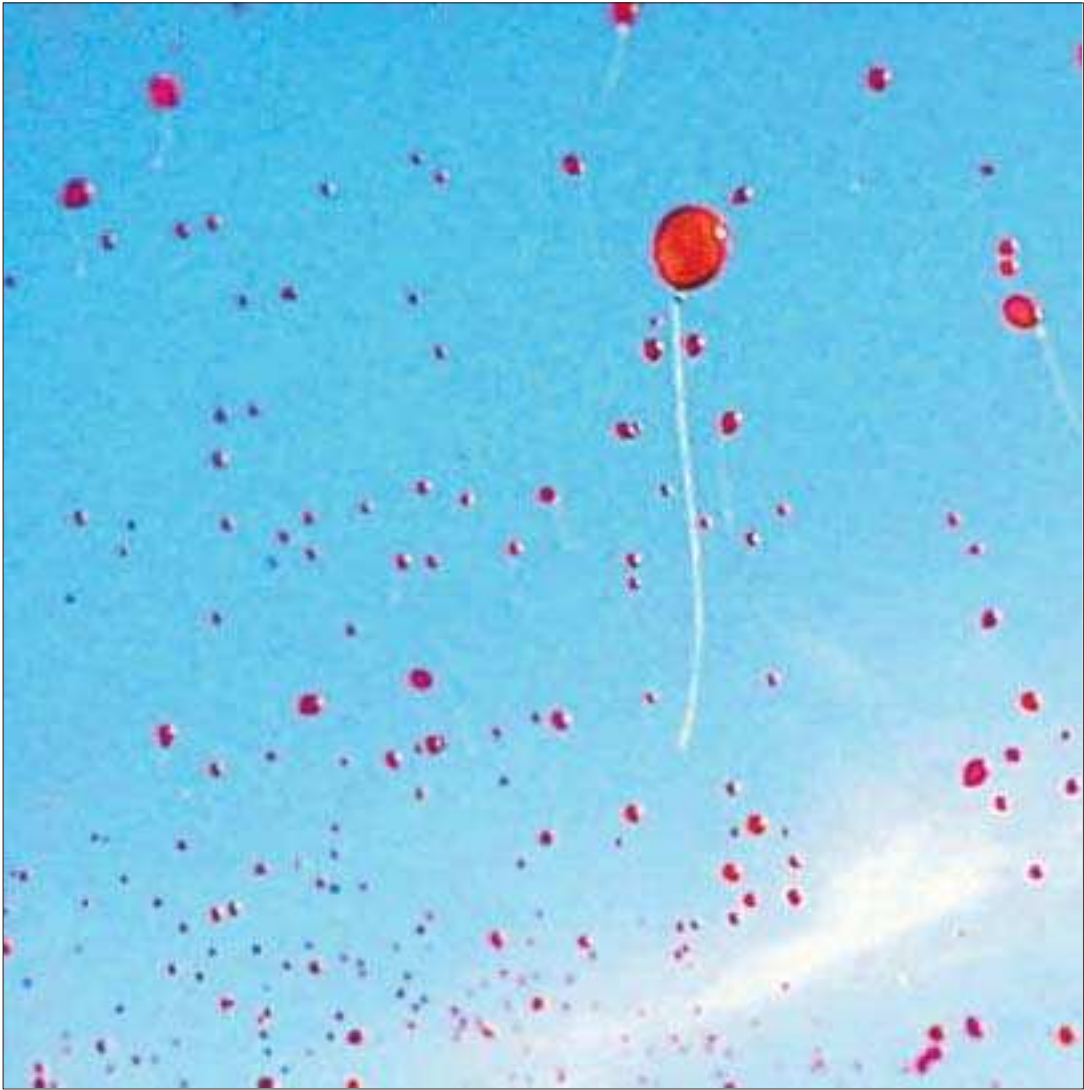
Madame berättade om en speciell dam – en ypperligt yppig äldre kvinna som legat i under många år och som sett och gjort det mesta. Denna dam hade en gång sent 50-tal introducerat nåt som i folkmun alltid efteråt blev att kallas en ”Sunday Special”.

Lanserad till ett reducerat pris men i gengäld med något av ett löpandebandsystem så lämnade hon inte sängen mellan inviterna utan hade placerat vakter vid fram- och bak dörren till rummet. De skötte ordningen samt in- och utforslandet av hugade spekulanter som hade fem minuter på sig och måste vara nyduschade med en handduk runt livet samt ha kläderna i en påse.

60 killar betade hon av den söndagen innan hon tyckte att det var dags att ta kväll och kunde linka in på kontoret för att räkna kassan. Hon insåg då att hon tjänat mer på en dag än en normal årslön för en kvinna på den tiden. Efter den pärsen packade hon korsetten och åkte hem till Adelaide.

Många som besöker bordellen är de män som jobbar i gruvorna och flera av dessa har kommit hem på veckoledigt med läppstift på kragen – som våran Jake kom att göra – bara för att hitta huset tomt och med en bunt ertappande fotografier argt fastnaglade på ytterdörren. Även det fick Jake erfara.

Men även hemmavarande

Ballonger kan bära på oanade laster.

fruar kan misstänkas vara lika goda kålsupare. Det har lett till att privatdeckarna har haft glada dagar som dubbelspioner då grabbarna i gruvorna lätt blir ängsliga och numer har råd att placera en gubbe med kamera bakom vinbärsbuskarna hemmavid.

Cirkusen är så i full gång och till slut är det ofta bara skilsmäsoadvokaten som återstår. Bordellmarknaden i Kalgoolie håller dock på att kollapsa har jag hört. De stora pengar som kan tjänas drar till sig prostituerade från Phuket och Java som olagligt smugglas in i landet av hjärtlösa hallikar. Dessa dumpar sedan priserna vilket har tvingat Madame Varis att stänga sitt livsverk och hennes ”lagliga” flickorna har ingenstans att ta vägen utan får åka hem då den lokala polisen – som ser mellan fingrarna bara till en viss nivå – inte låter flickorna gå på gatan.

Tidigt på morgonen i ett litet hus på ön Phuket i södra Thailand. Samara ligger och stirrar i taket en stund innan hon gaspande vränger benen över sängkanten och trevar efter tofflorna. Hennes make Jahmal vänder sig om i sängen bredvid och mumlar något.

Vad som sedan utspelar sig publicerades i The Western Australian förra året och fick många män att både tappa hakan och dra mer än örönen åt sig.

Ljudlöst stiger hon upp och tassar ut i hallen, en natt kvinna på knappt 40 kilo med kopparbrun hy. Sitt hår bär hon stolt i en enda tjock svartglänsande fläta. Dämpade ljud hörs från sängen och Samara rycker förskräckt till. Hon ser sig om men hennes make snarkar lugnt vidare. Det är dödstyst i hela huset.

Hon kommer ut i köket, går fram till diskbänken och drar sakta ut den rakbladsvassa förskäraren ur sitt rack. Resolut vänder hon sedan på klacken och går tillbaka till sin make. Med en snabb rörelse rycker hon av sin nyvakne make täcket och innan han hinner fatta vad som håller på att ske tar Samura ett lika vant som raskt grepp om hans penis och skär av den vid roten.

Det romerska orgierummet.

Passligt rum för den som vill gå i clinch.

Med maken illvrål ekande i örönen kastar Samara ifrån sig kniven och springer tvärs igenom det lilla huset, ut på gården och fram till klädsträcket där hon förberett något redan kvällen innan.

Illusionen man kanske skaffat sig om thailändska kvinnors undanfallande sätt när de tyst och artigt serverar dig grön curry på en strandrestaurang i Bangkok står i bjärt kontrast till deras privata sidor. Familjens namn är oantastligt och ve den som vågar drar skam och vanära över släkten.

Det är flera månader sedan nu som Samaras syster varskott henne att Jahmal varit otrogen med en ogift kvinna i staden. Samaras handlande kan kanske ses som huvudlöst (!) och faktum är att så många gifta kvinnors hämnd tar sig detta uttryck

i Phuket att kirurgerna har blivit riktigt duktiga på att sy fast den olydiga kroppsdelen igen. Så länge man kommer till sjukhuset i tid så lyckas läkarlagen ordna det så att 40% av klienterna inte nödvändigtvis behöver sitta på toaletten i framtiden.

Samara var kanske medveten om detta där hon rusade ut ur huset med sin make hoppandes jämfota efter henne, för till sin förskräckelse får han se hur Samara kvickt lösgör en stor röd helium ballong från klädsträcket och lika snabbt knyter fast den stackars stumpen i snöret för att till sist släppa allt till väders till allmän glädje för gamarna.

Sen vänder Samara sig till sin make och utdelar några stränga förhållningsregler och Jamals axlar sjunker ihop. Hon hjälper honom upp bak på motorcykeln och svänger till sist ut i trafiken med riktning mot akuten.

Kerstin Wikgren.

Ny föreståndare på De gamlas hem

■**Kerstin Wikgren** blir ordinarie föreståndare för De gamlas hem från och med den 17 december. Det beslutet har Förbundsstyrelsen nu fattat.

Wikgren som fram tills dess vikarierar på föreståndarpositionen var den enda sökande till tjänsten.

Förvaltningschefen **Solveig Jansson** menar att det lätt blir så få sökanden på mindre ställen när alla vet att en person är självklar till en tjänst.

Wikgren är just nu tjänstledig från sin tjänst som socialsekreterare i Eckerö kommun. (mn)

Inga fler FPA-kort med foto

■Från och med den 13 oktober slutar FPA bevilja nya fotoförsedda FPA-kort.

Alla kort som har utfärdats före detta datum kan dock användas precis som förut.

Sista ansökningsdagen för ett fotoförsett FPA-kort är idag fredag. De som har fotoförsedda FPA-kort kan även få dem förnyade ännu under de närmaste fem åren, till exempel om namnet eller sjukförsäkringsuppgifterna ändras. Från och med år 2014 kan man inte förnya korten längre, men de som har sådana kort kan fortsätta att använda dem också senare.

I och med den här förändringen kommer alla 65 år fyllda pensionstagare, som endast har pension från FPA, att få ett kort som tillsammans med legitimation berättigar till samma pensionärsrabatter som det fotoförsedda FPA-kortet. I vissa fall kan FPA även bevilja ett sådant kort till pensionstagare som förutom FPA-pension får annan pension eller motsvarande ersättningar.

Ett alternativ till det fotoförsedda FPA-kortet är ett identitetsbevis som förses med sjukförsäkringsuppgifter. Ett sådant ID-kort kostar 40 euro och beviljas av polisen. (ml)

Jubileumsstort Östersjöpris

■Östersjöfonden firar 20-års jubileum och det uppmärksammas bland annat genom att fondens pris för 2009 kan uppgå till hela 70.000 euro

Det är nu dags att nominera kandidaterna till priset.

Man kan nominera både privatpersoner eller organisationer som har gjort någon extra insats för en bättre miljö i Östersjön. Insatsen kan vara nästan vad som helst – teknisk, vetenskaplig, kulturell.

Fullständiga regler, villkor och nomineringsblanketter finns på www.ostersjofonden.org. Man kan också vända sig till Östersjöfondens verksamhetsledare **Edgar Öhberg**, tel 15 270 eller 0457 313 58 94. (tt-s)

!

Storbritanniens premiärminister **Gordon Brown** flyttar ut från den legendariska adressen 10 Downing Street. Flyttlasset går till grannhuset, där han får mera rum.

riksnytt

!

Bensinpriset har fortsatt att sjunka i långsam takt. Enligt webbsidan Polttoaine.net var genomsnittspriset på 95-oktanigt bränsle på söndagen 1,419 euro.

Visar upp Ålandsmodellen

HELSINGFORS. –Vi är inte ute efter att visa upp oss, utan att stimulera den europeiska debatten och visa upp Ålandsmodellen och den finlandssvenska modellen, säger EU-parlamentariker Henrik Lax.
Han är en av talarerna på Kulturfondens seminarium om minoritetsspråk i Europa som hålls i Bryssel på onsdag.

Samer, romer, judar, tatarer och den historiska ryska minoriteten betraktas som våra etniska minoriteter, men varken deras språk eller teckenspråk kommer att diskuteras under seminariet.

De här minoriteterna har inte haft det så lätt när det gäller de språkliga rättigheterna.

Inte andra minoriteter

På de orter i Finland där det finns få finlandssvenskar brukar myndigheterna använda det ringa antalet som ett skäl till att myndigheterna har problem att erbjuda service på svenska. Enligt Lax är det i praktiken svårt att erbjuda service åt de språkliga minoriteterna i Finland.

–Vi har en fruktansvärt generös lagstiftning som är svår att förverkliga eftersom det handlar om så små språk. Till exempel samerna har tre olika språk i Finland och det är inte lätt att hitta lärare och tjänstemän som kan undervisa eller ge service på samiska språk. Lax tycker att det är bra att

Flaggar för Åland. När Nyan träffade Henrik Lax på hans kontor i Bryssel för ett år sedan stod Ålands flagga på skrivbordet. Det var inte bara på grund av intervjun, utan för att ålänningarna är flitiga i att hålla kontakt med honom. Foto: HARRIET TUOMINEN

lyfta fram svenskans ställning i Finland, eftersom det är någonting unikt i Europa. Han är en av initiativtagarna till ett samarbetsnätverk för nationella minoriteter i Europa.

–Det behövs goda exempel för att kunna inspirera andra länder i Europa att bekräfta sina språkliga minoriteter. Det är ännu svårare att få en förståelse för finlandssvenskan i Europa än vad det är bland finskspråkiga i Finland.

Info för finskspråkiga
Krister Ståhlberg, som är

direktör för Svenska kulturfonden, tycker att det är viktigt att jobba för språkliga minoriteter i Europa.

–Vår primära uppgift är inte att springa omkring i Europa, men i samband med vårt hundraårsjubileum har vi velat informera om finlandssvensk kultur och om vårt språk. Kulturfonden grundades ju för att det fanns en oro för den svenska skolan och det svenska språket. Samhällets strukturförändringar har också nu skapat en stor oro för svenskan ställning i framtiden.

På seminariet talar europeiska EU-parlamentariker och forskare som är specialiserade på minoritetsspråk. Kulturfonden har bjudit in och sponsorerat flygresor för finländska journalister. Utländska journalister är inte inbjudna. Ett syfte med seminariet är att göra finska journalister och deras publik uppmärksamma på finlandssvenskan.

–Statsminister **Vanhanen** talar på seminariet i Bryssel och på så sätt kan vi få uppmärksamhet i Finland. (FNB-SPT)

Dåligt lokalsinne kan tränas upp

STOCKHOLM. Går du vilse i hemstaden medan kompisen hittar vägen efter första dagen på semesterorten? Skyll inte på att du är född med dåligt lokalsinne. Det går att träna upp.

Lokalsinnet har givetvis med arv och miljö att göra. Men man kan få ett bättre bara genom att vara intresserad av var man befinner sig, säger hjärnforskaren **Martin Ingvar**.

–Tänk dig att du är i en helt främmande stad. Du vet att om du hamnar i fel kvar-

ter kommer du att få stryk och bli av med alla pengar. I sådana lägen brukar lokalsinnet automatiskt skärpa sig lite grann.

Han jämför med motsatsen, att går runt i ett varuhus.

–Då kommer alltid någon vänlig människa och visar dig åt rätt håll, och farorna är förhållandevis begränsade. Frågan är alltså: Hur relevant är det för mig att just nu ha koll på var jag är?

Kvinnor och män

Det finns olika strategier för att träna systemet: Att tänka på

Fakta/Så får du bättre lokalsinne

- Det finns olika strategier man kan använda sig av för att förbättra sitt lokalsinne. Här är några tips.
- Rumslig: Tänk på omvärlden som en karta.
- Minneskodning: Tänk dig att du är i kartan. Se relationer mellan olika föremål.
- Vänd dig om och titta bakåt när du gått en bit.
- Skaffa dig så kallade spatial cues, det vill säga hågkomstbrickor eller punkter där du passerar. (FNB-TT)

omvärlden som en karta, eller att titta bakåt på vägen när man har gått en bit.

Och så enkelt som att kvinnor har sämre lokalsinne än män är det inte, enligt Martin Ingvar.

–Det finns en liten könsskillnad. Men det som är tydligast är att män och kvinnor använder olika strategier. (FNB)

Ekonomi

Finanskrisen skrämmer Nobelpristagaren i ekonomi

STOCKHOLM. Ekonomipristagaren Paul Krugman berättar för nyhetsbyrån TT att finanskrisen skrämmer vettet ur honom, även om han är lugnare i dag:

–Det känns visserligen bättre i dag än för fem dagar sedan, men finanskrisen gör mig jätterädd. Jag trodde aldrig att jag skulle få se något som påminde om 1931 under min levnad, men den här krisen påminner i mångt och mycket om den.

Krugman är mycket nöjd med att euroländerna har enats om en gemensam krisplan för att lösa bankkrisen: –Jag tror att vi ser saker hända till slut. Jag är mycket glad över euroländernas överenskommelse.

Det var en chockad pristagare TT fick tag i på en mobiltelefon i Washington tidigt på måndagsmorgonen, amerikansk tid:

–Jag är chockad. Det är svårt att komma ur den känslan. Jag väntade mig inte alls

att få priset. Jag har fullt upp med vanliga arbetsuppgifter i dag som jag trodde jag skulle få gjorda, men nu blev det i stället en väldigt konstig morgon.

TT: Vad tänkte du när du fick samtalet från Sverige?

–Det första jag tänkte var att det var ett practical joke. Sedan funderade jag på hur jag skulle få tag i min fru som är i New York medan jag är i Washington. Men jag lyckades.

TT: Kommer du till Stockholm?

–Ja, jag och min fru kommer till Stockholm. Vi har redan varit där tidigare så det ser vi mycket fram emot. Det kommer att bli en upplevelse utan like.

Paul Krugman får priset för sin analys av handelsmönster och lokalisering av ekonomisk verksamhet. (FNB-TT)

Världen just nu

Irak vill sända hem britterna

■LONDON. Iraks premiärminister **Nuri al-Maliki** säger i en intervju för tidningen The Times att det är dags för de brittiska styrkorna att lämna södra Irak eftersom de inte längre behövs för att upprätthålla säkerheten där.

Enligt al-Maliki kan Irak fortfarande ha behov av britternas erfarenhet vid utbildningen av irakiska styrkor men tyngdpunkten ligger nu på affärsförbindelser.

–Den irakiska arenan är öppen för brittiska företag och brittisk vänskap, för ekonomiskt utbyte och samarbete inom vetenskap och utbildning, säger al-Maliki.

För närvarande har Storbritannien 4100 soldater i Irak. (FNB–Reuters)

Tusentals kristna flyr Mosul

■STOCKHOLM. De senaste dagarna har tusentals kristna tvingats lämna sina hem i irakiska Mosul. Många misstänker att förföljelserna är en medveten taktik för att driva bort dem från staden.

Genom en massiv polisförstärkning försökte de irakiska myndigheterna på måndagen öka säkerheten i Mosul och hindra en massflykt av stadens kristna invånare.

Över tusen extrainkallade polismän patrullerade gatorna i Iraks tredje största stad–som tidigare var ett exempel på fredlig samexistens men som de senaste åren blivit allt farligare och tros vara det sista fästet för al-Qaida i Irak.

De senaste oroligheterna utlöstes av en serie mord på kristna i Mosul och våldsvågen ledde till att nästan 1000 familjer tros ha lämnat staden.

–ara den här månaden har tretton kristna påträffats döda i och runtom staden Mosul, säger **Cristina Chamoun** på välgörenhetsföreningen Assyrier utan gränser till TT.

Flera rena hot har också riktats mot den kristna minoriteten och Chamoun säger att ingen vet precis hur många som befinner sig på flykt.

–Jag fick en lista på familjer som nu bor i kloster och kyrkor. Senast jag pratade med dem var det uppemot tusen familjer men man vet inte hur många som bor i grottor och lador och så.

Händelserna är på många sätt symptomatiska för utvecklingen i Irak. Sedan 2003 har över 200 kristna mördats och flera kyrkor har attackerats, särskilt i de norra delarna av landet.

Iraks kristna är överrepresenterade bland de flyktingar som lämnar landet. Den kristna befolkningen, som var drygt 800.000 vid tidpunkten för den amerikanska invasionen, tros ha minskat med en tredjedel.

–I Bagdad finns det knappt några kristna kvar. Man har flytt till Mosul och till norra Irak. Nu känner många att de inte ens är säkra i de områdena, säger Cristina Chamoun.

Hittills har ingen specifik grupp tagit på sig ansvaret för trakasserierna och Chamoun säger att det är svårt att veta vem som ligger bakom våldet.

–Det enda vi vet är att de kristna flyr för sina liv. (FNB-TT)

Isländskt EU-motstånd veknar

■STOCKHOLM. Konkursshotet hänger tungt över Island sedan staten svalt landets oproportionerligt stora banksektor.

Krisen kan enligt flera av landets viktigaste ministrar tvinga in landet i EU.

Islands regering, numera med tre storbankers bekymmer i balansräkningen, kanske inte bara måste få lån från Internationella valutafonden (IMF) för att undvika konkurs. Läget får även en av den isländska regeringens mest inbitna EU-motståndare, fiskeriministern **Einar Gudfinnsson**, att fundera på att byta fot i den känsliga frågan.

–Det är ingen hemlighet. Jag har varit emot medlemskap. Men den nuvarande turbulensen innebär att vi måste se till varje möjlighet som står till buds, sade han till isländsk radio på måndagen.

Protektionistiska strömmar inom Islands fiskerinäring har hittills varit en av de största hindren för ett isländskt EU-medlemskap.

Gudfinnssons syn på frågan återspeglas även i en debattartikel signerad av Islands utrikesminister **Ingibjörg Sólrún Gísladóttir** på måndagen. Hon har dock tidigare uttalat sig positivt om EU-medlemskap.

Samtidigt har Islands regering gett i uppdrag till jurister att se om det går att stämma Storbritannien med anledning av en brittisk varning mot Kaupthing Bank dagen före det att bankkoncernen gick omkull.

Varningen kom från brittiska finansministeriet och redogjorde för att man vidtagit åtgärder för att skydda insättningar i ett brittiskt dotterbolag till Kaupthing och två andra banker.

–De borde ha förstått att detta skulle orsaka en kollaps för Kaupthings isländska verksamhet. Detta är tveklöst den slutsats som Kaupthings styrelse har kommit fram till, säger **Richard Beresford**, vid advokatbyrån Grunberg, Mocatta & Rakison, enligt Reuters.

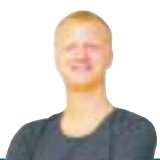
–Det innebär att den brittiska regeringen skulle kunna vara skyldig att ersätta Kaupthings aktieägare och fordringsägare, tillägger han.

Vid sidan av de internationella förvecklingarna ökar trycket på Islands centralbankschef, **David Oddsson**.

Islands socialminister **Johanna Sigurddóttir** sade i en tv-intervju sent i söndags att hon helst ser att Oddsson avgår.

–Jag tror att en sådan förändring är nödvändig, sade hon enligt nyhetsbyrån AFP.

Islands statsminister **Geir Haarde** har hittills ställt sig bakom Oddsson, som tidigare själv har varit statsminister. (FNB)

Johan Larsson
Epost: johan.larsson@nyan.ax
Telefon: 528 478

sport

Ny sport tar fart på Åland

SPEEDMINTON. Är det tennis? Är det badminton? Eller är det squash? Nej, det är speedminton och i går spelades det på Åland för första gången. –Det är en snabb sport med mycket reflexer och perfekt för dubbelspelare, säger Peter Rejmer som visade upp sporten under tennisträningen i Bollhalla.

Tänk dig en tennisbana. Ta bort nätet, dela banan på hälften och du får en speedmintonbana. Serverutorna på motstående sidor räknas som ute medan rutorna bakom är inne. Det är också där du serverar, rör dig och försöker utmanövrera din motståndare.

–Som tennisspelare är man van vid en annan bollbana så man är ovan med hur bollen rör sig. Så det krävs övning men det är väldigt bra träning för koordinationen, ögat och snabba händer, säger **Magnus Hjulström** som är tennistränare i Mariehamn lawn-tennisklubb.

Det ovana för en tennisspelare ligger i att bollen inte studsar. Vid en första anblick liknar det mer badminton och squash än vad det likar tennis.

Omtyckt bland elitpelare

Racketen är specialgjord för sporten men ser ut som en mindre squashracket. Fjäderbollarna går betydligt snabbare än badmintonbollar.

–För mig är det perfekt träning som tennisspelare, säger Peter Rejmer. Sättet att röra sig och avstånden är perfekta.

Själv är Peter Rejmer elitansvarig i Ullevi TK och han kom i kontakt med speedminton för ungefär ett år sedan. De har testat sporten i klubben och där har deras elitpelare tyckt att sporten varit väldigt rolig.

Via andra vägar

I Sverige finns det till och med ett landslag och de ska snart möta Tyskland i en landskamp. Det är också just i hemlandet Tyskland som sporten är som störst med bland annat ett eget mästerskap.

–Det tyder på att det finns förutsättningar. Det kan bli en idrott som hittar andra vägar att lansera sig. Som till exempel Youtube. Det tycker jag är jätteskoj, säger Peter Rejmer.

Och bara via en snabb sökning på Youtube kommer det

Specialgjort för sporten. Både racketen och fjäderbollarna är gjorda direkt för speedminton och Peter Rejmer beskriver racketen som en mindre squashracket. Foto: JONAS EDSVIK

upp ett antal filmer. Det spelas på grus, på gräs, på hustak och i trädgården. Överallt spelas det. Och det är också så sporten vill visa upp sig.

Osäker framtid på Åland

Speedminton är därför lite till badminton som beachvolleyn är till volleyboll. Lite fräckare, lite snabbare och lite ungdomligare. Peter Rejmer säger att det inte alls är svårt att lära sig och körde lite undervisning under måndagens tennisträning.

–Det är ganska kul men det är ganska svårt att serva, säger **Isak Flodin** som är 11 år. Det är svårt att få bollen att komma långt.

Men han spelar på för fullt ändå. Springer på alla bollen och slår på bollen trots att den är långt utanför linjerna. Det är ingen tvekan om att det är skoj men frågan är väl om det kan bli mer än så på Åland.

–Intressant är det ju. Det kan ju bli ett komplement till tennisträningarna. Men om det blir en nu etablerad sport på Åland det vet jag inte, säger Magnus Hjulström.

JOHAN LARSSON
johan.larsson@nyan.ax
tfn 528 462

Fakta/Speedminton

■ Speedminton spelas på en bana med två rutor som är 5,5 meter på varje sida och som är 12,8 meter från varandra.

■ Varje match spelas bäst av fem game där man går till 16 i varje game. Varje game måste dock vinnas med minst två poäng.

■ Bollarna är små fjäderbollar som är avsedda för långa avstånd och hastigheter upp till 290 km/h.

■ Racketen är 58 centimeter långa vilket är något mindre än en squashracket.

■ Det finns dessutom en mängd tillbehör för att kunna spela utomhus på vilket underlag som helst. Till exempel ringar som placeras på bollarna för mer tyngd så att vinden inte får tag i den eller speciella band som används för att dra upp linjer.

■ Blackminton kallas det när sporten spelas i mörker och med en fjäderboll som är utrustad med en självlysande stav.

■ För mer information se speedminton.se eller sök efter sporten på Youtube.

Testspelare. Isak Flodin fick testa speedminton under måndagens testträning och han tyckte det var riktigt skoj även om tennis nog ändå är roligare. Foto: JONAS EDSVIK

Åland utklassade Gotland i golftävling

■ **GOLF.** Åland vann över Gotland när öarna den gångna helgen möttes på Slottsbanan och Kungsbanan i Kastelholm. Segern var överlägsen och Åland vann alla sina matcher.

Laget bestod av **Maria Welin, Leif Salmén, Johan Lindholm, Anna-Karin Salmén, Jonathan Mörn, Benny Eriksson, Susann Ojala, Jenny Häggblom** och **Kim Berglund**.

Idén till tävlingen uppstod

under öspelen på Rhodos 2007 och tanken är att öarna ska mötas igen på Gotland 2010. (jl)

Vinnarna. Från vänster Leif Salmén, Jenny Häggblom, Johan Lindholm, Anna-Karin Salmén, Benny Eriksson, Susann Ojala, Mikael Håkansson, Gunnar Hoas (sittande på huk), Christella Wintzell, Linda Westerholm, Herman Mattson och Lina Svegsjö. Foto: PRIVAT

Häggblom vann flaggtävlingen

■ **GOLF.** Ålands golfklubb avslutade tävlingssäsongen i Kastelholm med Flaggtävlingen - Greenträffen i helgen. Hela 85 deltagare drog ut bagarna och bäst var **Jenny Häggblom** som vann flaggtävlingen före **Håkan Häggblom** och **Lawrence Johansson**. Jenny Häggblom tog också hand om scratchpriset.

Priset för greenträffen gick till **Nina Strandell**. (mt)

Weckström lämnar sin norska klubb

■ **FOTBOLL.** **Kristoffer Weckström**, tidigare i IFK Mariehamn, har tackat nej till ett förlängt kontrakt med sin norska klubb Sarpsborg Sparta i Adeccoligan. Det skriver klubben på sin hemsida.

Det innebär att Weckström lämnar klubben när den här säsongen är slut och allt tyder på att han flyttar till Stockholm för att utbilda sig till naprapat. (jl)

Aakula började med seger

■ **ISHOCKEY.** IFK Mariehamns förre målvakt **Christi-an Aakula** stod i mål när Muik Hockey från Nykarleby inledde seriespelet med en 11–3-seger i helgen. Precis som IFK spelar Muik i division III men i en annan zon.

Enligt rapporter från klubben får Aakula godkänt i sin debut. (jl)

Förlust för Englund i Sverige

■ **ISHOCKEY.** **Robin Englund** och hans Hudiksvalls HC förlorade lördagens match i division I mot Östersund med 1–2. Hudik Hockey ligger tvåa i tabellen efter just Östersund. (jl)

Dags att nominera till FSI-galan

■ **IDROTT.** Den 7 februari är det dags för FSI:s årliga idrotts-gala och imorgon börjar nomineringsprocessen som du kan delta i på idrott.fi som är FSI:s hemsida. Nomineringsprocessen pågår fram till den 7 november.

Förra årets bragdmedalj gick till ishockeymålvakten **Niklas Bäckström** och ungdomspriset delades mellan **Vanessa Vandy, Andreas Romar** och **Katja Lehtonen**. Priset för årets idé gick till det österbottniska löparstallet Antilopen medan Helsingfors Simsällskap tog hem priset årets förening. **Roland Villför** blev årets tränare. (jl)

AST utan placering i Bermuda

■ **SEGLING.** Det blev ingen placering för **Björn Hansen** och Alandia Sailing Team i Bermuda Gold Cup som avgjordes i söndags. Hansen slutade näst sist i sin grupp och gick inte vidare till kvartsfinal.

Johnie Berntsson, Berntsson Sailing Team, tog hem segern och 50.000 dollarna i prispengar. (jl)

■ **BOWLING.** MPF 1 vann alla sina matcher när veteranernas riksserie startade förra veckan. Däremot gick det sämre för MPF 2 som förlorade alla sina matcher. (jl)

■ **BORDTENNIS.** Den åländska pingisligan drog igång i söndags i Idrottsgården. Resultaten blev enligt följande: IFK–Jomala Pingis 6–2, Finström II–Saltvik BTK 1 0–6, IFK jun–IFK Natwest 2–6, IF Start–IFK 2–6, Saltvik BTK 2–Jomala Pingis 1–6, Finström I–Finström II 6–1 och Saltvik BTK I–IFK jun 6–2.

Annonsera i
den tidning
du själv läser.

Kontakta Nya Ålands
annonsavdelning
tel. 23 444

Nya Åland
☆☆☆

► ÖVRIGT

**Ändrad telefontid
till gynekologiska
polikliniken**

från och med 20.10.2008

**Alla vardagar
kl. 8.30-9.30 tel.535182**

► LEDIGA PLATSER

Övernäs högstadieskola

ledigansår ett vikariat som **städare** på heltid i arbetsavtalsförhållande för tiden 3.11 2008-15.9 2009 med ev. förlängning.

Närmare information om tjänsten ges av rektor Bengt Moliis tel. 531 370.

Ansökan inlämnas **senast 24.10** till Övernäs högstadieskola, Västra Skolgatan 4, 22100 Mariehamn

MARIEHAMNS STAD
www.mariehamn.ax

► LEDIGA PLATSER

**Vägbyggnads-
kontrollant**

sökes till trafikavdelningens vägbyggnadsprojekt. Snitttiden per arbetsvecka är beräknad till ca 15 timmar och beräknas fortgå t.o.m. juni 2009.

Kontroll och utsättningar med egen utrustning sker med hjälp av utsättningsberäkningar som är knutna till koordinatsystem.

Ansökan med löneanspråk/tim samt referenser från tidigare erfarenhet lämnas i slutet kuvert, märkt "Vägbyggnadskontrollant" senast torsdagen den 23 oktober 2008 kl. 16.15 till registraturen vid Ålands landskapsregering, PB 1060, 22111 Mariehamn.

Närmare upplysningar lämnar Stig Janson, tfn 25152 eller mobil 0457 313 5352.

Nyans värderingar borde ses över

■**Det hör** förvisso till journalistiken att rapportera om nyheter, både goda och dåliga. Men återigen (förra veckan) anser jag att Nyan har klivit ett steg för långt i sin bildsättning när det gäller en dödsolycka.

För några år sedan omkom en motorcyklist på östra utfarten, i en krock med en mindre lastbil. Trots att motorcykelföraren bara var en avlagset bekant till mig, berördes jag illa av bilden som Nyan då publicerade, som visade hela scenariot. Även vid arbetsolyckan vid utbyggnaden av Kantarellen, gjorde man samma sak. En bild på när betongfundamentet lyftes upp, där man kunde

se de mörka fläckarna av blod på väggen.

■**Är man** sensationslysten, kan dessa bilder vara tilltalande. Men eftersom journalister även är människor, så kan man kräva en viss förmåga till empati även från denna yrkeskår.

Det finns alltid en mängd efterlevande anhöriga, som tvingas se, eller åtminstone veta att dessa bilder publicerats till allmän beskådan.

Åland är ett litet samhälle, och man blir sällan så anonym som man blir i större städer. Att de rikstäckande tidningarna publicerar såna här bilder, kan väl delvis förklaras med att de är distan-

serade från den verklighet de beskriver, och inte behöver stå öga mot öga med, eller förklara sig för dem som drabbas.

Men här är det annorlunda.

■**Här är** det grannens väninns son, eller sonens fotbolls-kompis kusin, eller någons avlägsna släkting. Den som skrivit en artikel/tagit en bild, kommer högst troligen att springa på någon av den omkomnes anhöriga. För journalisten, som kanske inte vet att det är en anhörig, spelar det kanske ingen större roll. Men det gör det för den anhöriga. Kanske tidningens personal kunde, i likhet med till exempel vårdpersonal, gå

kurser i anhörigkontakt och etiskt tänkande?

Man försvarar sig alltid med, att "det är vårt jobb, och vi beklagar om ni tog illa upp". Men man ändrar aldrig sitt arbetssätt, trots kritik.

Visst hör det till att rapportera, men man kan göra det utan stötande bilder.

Det är just närheten till och respekten för sina medmänniskor som gör en liten ort så trygg och bekväm att leva i. Nyans etik rimmar illa med en sådan filosofi.

Cita Nylund

Att vara journalist är att gå en ständig balansgång mellan det som är privat och det som är offentligt. I svåra

fall, till exempel vid olyckor, diskuterar vi ofta var vi ska dra gränsen för allmänintresset. En sådan går vid att visa människor som är döda eller skadade. Det gör vi inte. Nya Åland har valt att visa bilder från olycksplatser, inte av sensationslystnad, utan för att de berättar något som allmänheten kanske behöver veta. Det är dock alltid välkommet med en diskussion om huruvida våra gränsdragningar är de riktiga. Sist och slutligen är det läsarna som bestämmer det.

Nina Fellman
chefredaktör
Nya Åland

Ring och tipsa!

0457-313 4444

Nya Åland
☆☆☆

Mer effektivitet, sänkt skatt

■**Svar på** Folke Sjöhlunds fråga riktad till Ålands Handelskammare

Dagens åländska samhälle präglas av gamla strukturer. Kostnaderna för dessa strukturer är betydande. Vi vill se ett samhälle som är mer inriktat på uppdelning i funktioner än i geografi. En struktur som utgår ifrån medborgarnas behov. Att det är möjligt ser vi i jämförelsen

att Åland har 33 % anställda i offentlig sektor medan Finland har 25 %. Ett nära exempel på annan besparing i sammanhanget är den dagsaktuella Miramarparkeringen.

Hade staden och LR varit samma förvaltning med samma mål hade samhället sparat 1.000.000 euro och en värdefull tomt på att bygga parkering vid Alandica.

■**För att** en sänkning av kommunalskatten skall kunna genomföras krävs att Åland förutsättningslöst ses över och ett allåländskt perspektiv antas. Med dagens kommunstruktur kan vi således inte sänka skatten i enlighet med Affärsplan Åland men om vi genomför en samhällsreform med direkta målet att skapa en effektivare förvaltning och ett bättre tillvaratagande

av samhällsmedel kan det genomföras

En effektivare förvaltning ger förutom ett lägre skattetryck, ett starkare samhälle och förutsättningar för ökad inflyttning samt företagande vilket i sin tur medför ökade skatteintäkter.

Ålands Handelskammare
Daniel Dahlén

► ÖVRIGT

Skördeskador 2008

Anmälan om skördeskada för ansökan om räntestödslån skall göras till kommunens lantbrukssekreterare.

Anmälan görs senast den 31 oktober 2008.

Ålands landskapsregering,
jordbruksbyrån

► ENTREPRENADER

utbjuder på
entreprenad
**ombyggnad av Ängs-
gränd i Prestgården by.**

Byggtid till den 15 maj 2009.

Anbudshandlingar och närmare information erhålls av Michael Lindbäck, / tel 329 10.

Skriftliga anbud märkta "Ängsgränd" inlämnas till Jomala kommunkansli, Pb 2 22151 JOMALA, **senast onsdagen den 29 oktober 2008 kl. 16.00.**

**Byggnadstekniska
nämnden**

Finlands regering fattade nyligen beslut om att sänka farledsavgifterna med i medeltal 1,6 procent.

– För Viking Lines samtliga fartyg betyder det en årlig inbesparing på cirka 45.000 euro, det är inte speciellt mycket med tanke på omsättningen, säger koncernens vice vd Kent Nyström.

Nästa år kommer trafiken i de finländska farlederna att öka och för att förhindra att inkomsterna blir större än Sjöfartsverkets utgifter för att hålla farlederna i skick beslöt regeringen för en tid sedan att sänka farledsavgifternas enhetspriser med i medeltal 1,6 procent från och med årsskiftet.

Sänkningen gäller samtliga fartyg.

För Viking Lines del betyder det i reda pengar en inbesparing på ungefär 45.000 euro och vice vd Kent Nyström ser inte, med hänvisning till koncernens hela omsättning, det som en nämnvärt stor summa.

– Viking Line betalar årligen totalt 2,8 miljoner euro i farledsavgifter till Finland, säger Nyström.

Vilken isklass

Farledsavgiften bestäms bland annat av hur många besök ett fartyg gör, hur stort det är och till vilken isklass det hör.

– Den högsta farledsavgiften för ett fartygsbesök är 98.400 euro. Den högsta farledsavgiften för ett passagerarfartyg är 29.620 euro och för ett kryssningsfartyg 40.640 euro, skri-

Kräver underhåll. Precis som vanliga landsvägar kräver farleder sin skötsel året om. För att finansiera kostnaderna betalar rederierna farledsavgifter till Sjöfartsverket. Så här såg det ut i maj då farledsskötdaren Tomas Eriksson klättrade upp i fyren Solovjena för att byta fotocell.

Foto: STEFAN ÖHBERG

ver kommunikationsministeriet i ett pressmeddelande.

– Det största antalet farledsavgifter per år är för lastfartyg 10 och för passagerarfartyg 30 avgifter. När fartygen betalat det maximala antalet befrias de från fler farledsavgifter för resten av året.

Annat system

Också den svenska staten

uppbär avgifter av fartyg som trafikerar i farleder i Sverige men de svenska farledsavgifterna är uppbyggda enligt ett annat system än det hos oss.

– De är därför inte direkt jämförbara med Finlands, säger Kent Nyström.

– Själva avgifterna är något lägre men eftersom man dessutom betalar extra för bland annat antal anlöp och vilken

last man har, blir avgifterna totalt högre för Viking Line, cirka 4 miljoner per år betalar vi till Sverige.

Farledsavgifterna i Finland uppskattas 2009 inbringa totalt 75,4 miljoner euro.

TITTE TÖRNROTH-SARKKINEN
titte.tornroth@nyan.ax

”Hej! Det skrivs ju ibland om Waldorf-dagis och skola, men det har inte stått vad det betyder. Så jag undrar vad dom här Waldorf, Steiner och Montessori egentligen innebär?”

”OVETANDE”

P för billig parkering

■ **Stadsstyrelsemajoritetens** inställning i frågan om parkering vid Alandica/Miramar är slutpunkten på historia som obarmhärtigt visar svagheten i vår samhällsstruktur och de regelböcker som finns. Den började när landskapsregeringen och staden kom överens om att staden skulle stå för P-platserna vid Alandica.

Det mest kostnadseffektiva att bygga parkering av den här typen är att göra det i samband med bygget vilket det senaste förslaget visar. Svagheten i vårt system är att den lösningen aldrig blev aktuell då ansvaret fördes från en organisation (LR) till en annan (staden). Att bygga parkering ihop med Alandica var också aktuellt i stadens parkerings-kommitté som leddes av **Folke Sjölund**. Tydligen har de ansvariga inte sökt samarbete.

Nu i elfte timmen gäller det att handla snabbt om ekonomin i projektet skall

räddas. De argument som finns är av formell natur och de som argumenterar mot har inte satt sig in i stadens reella ekonomiska situation. Besparingarna är som sagt: för LR 300 000 euro, för staden 700 000 euro. Dessutom för staden en tomt som är mycket attraktiv och har ett värde på närmare 1.000.000 euro som sådan.

Alternativen för användning av markområdet är många: Hotelltomt, ett läge för till exempel Paf som är i färd att bygga och vars insatser för Åland är värda ett monument i stadsbild, en evenemangspark, ett P-utrymme som väl går att bygga ihop med det föreslagna till Alandica, ett bostadshus som ger underlag för kommunalskatter i evighet eller om så önskas en park.

Är denna behandling gjord enligt regelboken är det dags att ta itu med regelboken och se till att samhälls-

Här ska det byggas. ”Stadsstyrelsemajoritetens inställning i frågan om parkering vid Alandica/Miramar är slutpunkten på historia som obarmhärtigt visar svagheten i vår samhällsstruktur och de regelböcker som finns.” skriver insändarskribenten. Till vänster skymtar biblioteket.

ekonomin får berättigad plats och att ett totalperspektiv anläggs på frågorna. Folke Sjölund frågar också handelskammaren varför kommunal-politikerna inte kommit på besparingarna med samhällsreformen. Svaret kan inte ges tydligare än i behandlingen så här långt av detta ärende.

Jag vädjar nu till de ansvariga, sätt er ner och gör det bästa av situationen, glöm de kommunala och landskapliga gränserna. Tänk på medborgarna som har roligare saker att göra med sina pengar än att betala onödiga skatter pga stelbent byråkrati.

Lennart Isaksson, (fs)

NIM-projektet gick enligt planerna

■ **Den braskande** rubriken på paradsidan i måndagens Ålandstidning ger syn för sägen att aldrig kolla ett scoop, för då spricker det.

Avsikten med utvecklingsarbetet – som utgjorde en del av projektet – var att utveckla helt nya produkter/tjänster på basen av konsumentönskemål. När vi annonserade efter idéer för tjänster kom det in ett åttiotial förslag – lokalbefolkningen var verkligen glädjande aktiv. Några åländska företag tog också kontakt, men de ville sälja egna befintliga produkter/tjänster och var inte intresserade av att utveckla dem vidare.

Vi vill betona att kanalerna till projektledningen varit öppna under projekttiden. NIM hade ett eget forum på nätet för styrgruppen och referensgruppen där även protokollen gjordes tillgängliga. Projektet är reviderat och har fått godkänt på alla punkter för genomförandet. **Högskolan** förhandlar för närvarande med ett konsortium om övertagande. De 18

Hemsidan. ”Vi vill betona att kanalerna till projektledning- en varit öppna under projekt- tiden. NIM hade ett eget forum på nätet för styrgruppen och referensgruppen där även protokollen gjordes tillgängliga.” skriver insändarskribenterna.

tjänster som tagits fram är sannerligen inget att skämmas för och eftersom de är framtagna på basen av konsumentönskemål finns det helt klart intresse på marknaden för dem. Intresserade övertagare är välkomna att höra av sig till Högskolan ifall de pågående försäljningsdiskussionerna av någon anledning skulle stranda.

Med vänlig hälsning,
Brittmari Wikström
Peter Strandvik

MESSA NYAN

Sänd SMS/MMS till 0457-3234444

■ Dagens ris till den som tog min matta med lila ränder utanför Emmaus på fredagskvällen. Lämna den tillbaks till Emmaus, den är anmäld. **Eva.**

■ Tack Tony och Kristian för en skön fylla! **H. gånget!**

■ Vem saknade sina barn natten lörd/sönd. vid 04.00. Fråga då var dom var. Det gäller i Jomala. Skulle vara intressant att få veta om föräldrarna vet vad barnen sysslar med nattetid. **040.**

■ Saknar någon en röd damcykel, riktigt fin? Helkama Ainotar. Har stått i diket länge vid Torp - Södersundagränsen ett antal veckor. **040.**

■ Jag tycker att singelträffar borde anordnas på Åland. Till exempel att Arken bara har öppet för singlar en kväll. **Singelkille 25 år.**

■ En skum äppelpallarlaga härjar i Mangelbo. 2 pers i ca 50-års ålder transporterade av en vit VW. Nästa gång får ni skottkärran som kylarprydnad. Skäms! **Ägarn.**

■ Äntligen ett nyktert förslag i golfbanedebatten. Grattis Centern! **Sosse.**

■ Var det någon som fixade bild på dom 4 människorna som sprang runt med ölhjälmarna i fredags natt? Dom var tuffa. **Mwh Evert.**

■ Jaså, Tony vinner finalen eftersom allt ev. går till skatt. Heja Tony! **Jagger.**

■ Saknar någon att mysa med nu när hösten faller på. **Singelkille.**

■ Lorden från gränden var hur bra som helst.Men det hade varit ännu bättre om hans tjej hade blivit accepterad av den där fastern som hon var, utan att behöva komma in på slutet uppstyld och uttrycka sej konstlat och tillgjort! **H .Pop-Sixten.**

■ Tack alla ni som kom och upplevde Het Planet i fredags på Torggatan, vi ber om ursäkt att det blev lite försenat! Vi skulle vara väldigt tacksamma för alla fotografier vi kan få från showen, det går att maila dem till info@savetheplanet.ax Hoppas att ni som stod längst fram inte blev för rädda för elden i slutet av showen! **Magnus Åkerlind & Sophy Elevall, SaveThePlanet.ax**

Var det arbetarna eller tjänstemännen som vann biltävlingen till staden måndag morgon? Bränslet är fortfarande för billigt på Åland. **040.**

■ När ska vi få kollektivtrafik till Järsö? Dvs busstrafik som går alla dagar, morgon och kväll/eftermiddag så att vi kan åka buss i dessa ekonomi- och miljötänkande tider? Nu går ingen buss på sommaren eller skollov! Men vi jobbar faktiskt under både sommaren och under skolans lov. På sommaren

kan vi åka turistbussen, dubbeläckaren som kostar skjortan och kör 30 tur och retur... Snart byggs många nya hus –kräv en fungerande busstrafik!! Vi kan inte köpa månadskort som gör det billigare och barnen betalar extra när de tar hem kompisar som är vana med gratisbuss i stan. **Buss till Järsö nu!**

■ Varför tillkom skattegränsen? Vilka förtjänar på den? Ålänningarna försöker som vanligt enbart plocka russinen ur kakan! Rättvist? **050.**

■ Mariehamns miljöredovisning 2007. Målet är att upprätthålla, utveckla och förhoppningsvis även öka arealen av grönområden som staden har till sitt förfogande. Hur kan grönområden öka, då planeringen anger annat? Man kunde kanske fylla ut Slemmern och anlägga en gräsmatta? **040.**

■ Brukar det inte vara Nyan som har hand om Lucia? **040.**

■ Fy fan vilken snygging det var på Rosella i fredags kl 16 och på söndagen kl 23. Du hade typ orange/brunt hår, och en svart kappa och Freed Perry skor. **0457.**

■ Är de någon som vet om Stormskärs-Maja finns att köpa på dvd/vhs? **0457.**

■ Nog är dee ett j...a nojs kl 7.30 på måndag morgon på Tegelbruksvägen i Jomala. Kan ni inte hålla tyst på er hund istället för att väcka hela bygden? Och även du som hade hunden lös på Sundblomsvägen och som jagade upp min kisse i trädet och som sedan skenade efter katten över hela vår gård! Det är faktiskt olagligt att ha hundar lösa på de där

viset. Katten vågade inte komma in förrän sent på kvällen! **Morr.**

■ Vem saknar mej, svart kisse med 2 vita fläckar under nosen, vita morrhår och tassar, vit haklapp och lite vitt på magen. Har vistats i Gottby. **Ring 040 728 4005.**

■ Till Najaim. Park har ingen livemusik på eftermiddagar. Det kan ha varit kvällens soundcheck, men den håller på max en halv timme. **050.**

■ Som vanligt kommer det ett försvarstal när man är kritisk mot dom stora bidragen till jordbruket! Då ska man fara ut och jaga sin egen middag osv osv! Det jag aldrig får svar på är vart bidragen, ofta femsiffriga belopp, tar vägen? För om det är så fattigt så hur kan ni ha råd med nya bilar och bygga (renovera) hus efter hus! Svara nu på detta! Sen behöver jag ej jaga utan köper billig mat från andra EU-länder där bidragen gör rätt verkan! **H från euroshopper rules!**

■ Hej! Det skrivs ju ibland om Waldorf-dagis och skola, men det har inte stått vad det betyder. Så jag undrar vad dom här Waldorf, Steiner och Montessori egentligen innebär? **Ovetande.**

■ EU är en riktig gubbklubb. Skriv på namninsamling för mera kvinnor på topposter inom EU du också, på **www.femalesinfront.eu**

■ Väsces herrar spelar varken i div 1 eller 3 som bägge tidningar skriver! Bättre koll före press tack! Div 2 är rätt! **Mvh en som vet!**

■ Samma sak var det på

Daglösavägen, då satt jägarna längs vägen och omringade en åker. **040.**

■ Upphittat på Kantarellens parkering i fredags: Litet broderi med två möss på. Märkt EH på baksidan. Finns på Kantarellens anslagstavla. **0457.**

■ Polisen verkar ha kampanj mot arbetsfolk med kniv. Nu har dom kollat varför har jag kniv på mig. Jag skulle förstå lördag kväll vid korvkiosken, men måndag och onsdag kl 12 vid ett bygge. Har hört att många andra har kollats. Minst 4 från våra firma. Ja, jag vet vad lagen säger. **Mvh Finnj...I.**

■ Håller med ”Mamma med gott samvete”. Har du inte råd sätt inga barn till värden! **Deez.**

■ Hur skulle finanskrisen påverka ett självständigt Åland? Korkad? **0457.**

■ Ja, det är rätt det om det skulle vara mera gasglada typer så skulle alla vägar vara avstängda. Men inte hjälper det att stänga av vägar då sliras det på något annat ställe. **0457.**

■ Till mamma med gott samvete. Man får väl hoppas att du hade en mindre hjärnblödning efter messet 13.10. Om inte så är det synd om dej. T.ex. ena föräldern blir sjuk typ förtidspensionerad. och en förälder skall både sköta om sin livspartner och barn hur tror du man har råd med detta. Sådana människor som du brukar bli straffade till slut. **Mvh en med gammal bil.**

■ Vad har bönderna med att göra att jag äter fisk. Hur gör en bonde att

jag får fisk till middag. **En som inte går på lantis.**

■ Luffarna har återvänt. 19 delstater 9.966 km på 3 veckor. Quarter dollar samlingen komplett förutom Hawaii. Hershey var himlen. **Flathead power.**

■ Och vad felas i hjärnan på dessa förstörare av postlådor osv? Uppfostran? Många som ej kan skilja på rätt och fel. Skaffa er ett liv ungar! **0457.**

■ Journalister och andra. Missa inte föreläsningen om journalisternas villkor i Ryssland. Medis idag, tisdag 18.30. **0400.**

NYANS ROS

...och ett stort tack för en mycket trevlig fest som **Folkrace seniorer och juniorer** hade på Valborg. En extra ros till juniorerna som gjorde ett kanonjobb med maten. Tack, jag kommer gärna nästa år igen. **En av många funktionärer.**

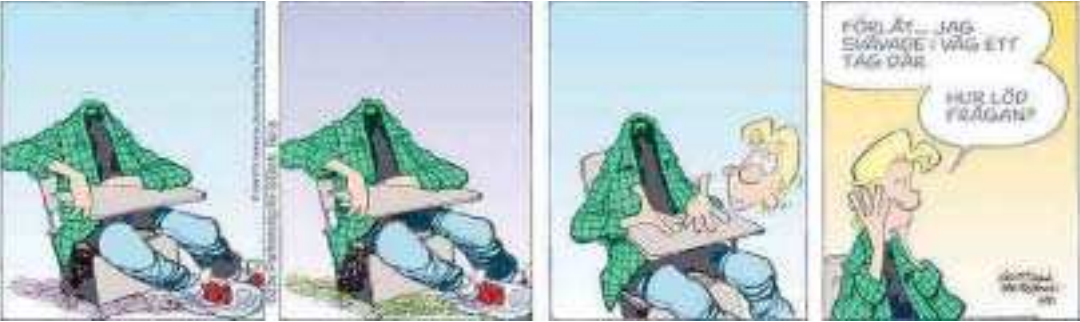
...till **Paf** för att ni gick in som huvudsponsor och bjöd på ”Het Planet” i fredags! Rosor också till **övriga sponsorer, Köpmannaföreningen** och artisterna **Helena Soluna, Felix Lancelot, Ann-Terese Mörch, Eva Werner**, Projektkören med **Johanna Grüssner**, och **Audiotrade** för ljud och ljus. Rosor också till **Bosse** och **Kerstin Elevall** för all hjälp! Rosar gör **Magnus Åkerlind, Sophy Elevall, Maxi och Amatheus från SaveThePlanet.ax**

...till **Peter Hage** för att du släppte in lilla Wilma (bortsprungen sen lördag förmiddag) och att du ringde oss. Hon och vi är överlyckliga att hon är hemma igen. **Fam Sundberg rosar.**

HÄLGE

ZITS

”Äntligen! Det klassiska utropet från litteraturprisannonseringen har kanske aldrig varit så väl motiverat som nu då president Martti Ahtisaari tilldelas Nobels fredspris.

HBL PÅ LEDARPLATS

ledare

Nina Fellman
Epost: nina.fellman@nyan.ax
Telefon: 528 441

Mitt i allt Nina Fellman

Håna bara, jag är glad ändå

”Nu är det din tur att utstå spott och spe”. Det sade en vän till mig i lördags, efter att vi båda fullbordat Kanonloppet. Hon för jag vet inte hur många gången, jag för den allra första, strålande gången.

Varför, undrar ni med munnarna gapande av oförståll beundran, ska jag hånas för denna bedrift?

Nåja, det fanns en tid när motion och jag inte riktigt kom överens. Man kan rentav säga att jag uttryckte mig i milt överlägsna ordalag om folk som for omkring och blev svettiga och ansträngde sig. Jag kan till och med ha varit lite spydig när det gällde det nyfrälsta lovprisandet av en ny motionsform.

Förlåt mig för detta. Jag förstod inte vad jag gjorde. Jag hade inte sett ljuset från motions-spårens lampor i höstskymning, inte känt njutningen av en svettig tröja fastklibbad på rättfärdighetens rygg. Ingenting visste jag om fröjden i att slå så hårt man orkar i takt med musik.

Nu har jag kapitulerat, villkorslöst. Jag accepterar att denna vän kan titta på mig, milt men lite trött beskyddande när jag tigger om beröm för något hon redan gjort många gånger och som jag hånat henne för.

Låt mig bara få föra frälsningen vidare. Det allra, allra bästa är att springa långt, ensam. Ingen som pratar, ingen som frågar, ingen som begär. Bara du och flåset och den rena fröjden i att ha en kropp som funkar. Nästan varje gång tänker jag hur rätt de har, alla gamla människor som säger ”Bara man får ha hälsan...”
Bara man får det.

Det näst bästa, just nu, är en ny upptäckt som en annan vän tjatat om i ett halvår. Salsadans. Alltså inte dans på riktigt, utan som motionspass. Efter halva första gången såg jag i spegeln en svettig, okoordinerad och allmänt klumpig människa studsas fram och tillbaka i en salsaliknande (det är att uttrycka det snällt) takt. Hon fullkomligt fånflinade. Det tog någon bråkdels sekund innan jag insåg att det var mig själv jag tittade på, för jag kände mig oerhört taktfast och graciös.

Nu håller jag blicken stadigt fäst vid tjejen som leder passet och tänker mig att min rum-pa rullar lika snyggt. Fånflinet har jag kvar, för det är så himla roligt. I vissa sekvenser rör sig hela gruppen nästan i takt, och då förstår jag nästan tjusningen med OS-invigningar.

Debatt

LÖRDAG 11 OKTOBER 2008

Redaktör: Niklas Lampi epost: debatt@alandtidningen.ax tel: 26646

Därför publicerade vi inte

NYA ÅLAND publicerade i torsdags en insändare om denna tidning. Samma insändare har också skickats hit, via mejl. Med ett namn som inte gått att spåra och en adress som inte finns i Uddevalla. Vår insändarpolicy är att vi gärna publicerar insändare under signatur, men inte utan att veta vem som skrivit den och står bakom den. I det här fallet har det inte gått att få reda på. Därför har vi valt att inte publicera. Här nedan korrespondensen med "Jonas Eriksson".

NIKLAS LAMPI
CHEFREDAKTÖR

replik

Omfattande politiska insatser kommer krävas för havsmiljön

TISDAGEN DEN 7 oktober gav Birgitta Eriksson en intressant information om miljöåtgärderna inom jordbruket. Det är viktigt att sådana uppgifter kommer fram och att en öppen dialog kan föras. Det är glädjande att man planerar för anläggande av våtmarker och förhoppningsvis kan detta bli effektivt.

Ökat? Enligt uppgift skulle det luftburna kvävet stå för mer än 60 procent av det totala kväveutsläppet. Dagens bilar har katalytisk kvävereduktion och de flesta färjor har installerat katalysatorer, som ska reducera kväveutsläppen med cirka 95 procent. Kanske det lokala kväveutsläppet från biltrafik och Åland-buss utgör en del av problemet.

Man kan pumpas till uppsamlingskärl. Det är märkligt att kryssningsfartyg, som besöker Östersjön, fortfarande får släppa ut sitt avloppsvatten i havet. Tyska är detta tydligen lagligt men Östersjöstaterna borde gemensamt kunna införa tvingande regler.

Så kan det gå. Skriver man fel kan man få det skrivet på näsan. Faksimil ur tidningen Åland den 11 oktober 2008

En konstig reaktion på en kritisk insändare, men också ett symptom på något allvarigare. Tidningen Åland publicerade i lördags chefredaktörens mailväxling med en misshaglig insändarskribent.

Men Niklas, hur tänkte du? Det var min första reaktion när jag såg lördagens tidningen Åland. Vid närmare eftertanke är det min andra och tredje också. Hur tänker en chefredaktör som publicerar en privat mailkorrespondens i stället för den insändare som är kritisk mot tidningen och chefredaktören?

Niklas Lampi riktar sin ilska även mot Nya Åland, som tog in densamma insändaren. Det gjorde vi, vilket Lampi vet eftersom även vi korresponderat per mail (det är väl bara att vänta på att även den publiceras) efter att tidningen Åland låtit bli att publicera i en vecka.

Vi på Nyan gjorde som vi brukar när en insändare är direkt riktad till den andra tidningen. Vi hänvisade till deras sidor och lovade publicering om den inte kommer in där. Det har den inte. I stället kom alltså en märklig och delvis obehaglig mailväxling som aldrig var avsedd för offentligheten.

Lampi hävdar att det inte finns någon adress som den angivna i Uddevalla (vilket inte stämmer). Han kräver att få skribentens telefonnummer för att publicera insändaren. Vore jag kritisk insändarskribent skulle jag vid det här laget börja dra öronen åt mig och börja fundera på varför just mina personuppgifter är så viktiga.

Det givna försvaret är att en chefredaktör ska

veta vem det är som skriver insändare i tidningen, även om ingen annan får veta det. Där är jag med. Det enda avsteget jag kan tänka mig är när kritiken riktas mot den egna tidningen eller personen. Då, om aldrig förr, ska man vara generös. Finns det en person som vill uttrycka sig kritiskt om tidningen, hur uppåt väggarna det än är, då publicerar man. Genast.

I den aktuella insändaren tyckte jag att skribenten fått det mesta om bakfoten. Det kunde Lampi stilla har förklarat i ett svar efter texten, men naturligtvis skulle han ha tagit in den.

Detta är frågor som kan tyckas vara bara av internt journalistiskt intresse, med lite kollegial skadeglädje som grädde på moset. Och ok, lite så kanske det är.

Den allvarliga biten är publiceringen av mailväxlingen.

Tidningen Åland har vid ett flertal tillfällen publicerat diskussioner på nätet, diskussioner som inte var avsedda för papperspublicering, som om vore de insändare skrivna till tidningen.

Nu tar Niklas Lampi steget längre, och tycks mena att allt som skrivs till honom som chefredaktör får publiceras. Det är en både allvarlig och obehaglig utveckling. För Nya Ålands del kan jag inte kraftigt nog understryka att så jobbar inte vi.

Lampis agerande reser också frågor kring den

så kallade Husell-affären. Vilka kritiska synpunkter får man ha om tidningen Åland? Hur får man uttrycka dem? Vem får göra det? På vilket sätt får man på käften om man gör det?

I Folke Husells fall blev det en (befogad) avsättning från ordförandeposten och en (orimlig) nedgörning på fem sidor i tidningen. En misshaglig insändarskribent får sin brevväxling publicerad.

För säkerhets skull och inte utan stolthet vill jag härmed slå fast följande: Nya Åland publicerar **aldrig** texter som en skribent inte avsett för publicering. Vi har som princip att **alltid** publicera insändare som riktar kritiken mot oss själva, omedelbart. Det fria ordet svider, men det ska det göra.

Nina Fellman

KOMMENTERA LEDAREN PÅ

nyan.ax

Nya Åland

★★★★★

Grundad 1981.
Utkommer måndag, tisdag, onsdag, torsdag, fredag och lördag.
Medlem av Tidningarnas förbund.
Kontrollerad upplaga 2007:
7.285 ex.

FÖRLÄGGARE

Nya Ålands Tidningsaktiebolag

ADRESS

Pb 21, 22101 MARIEHAMN
Uppgårdsvägen 6
Öppet mån-fre kl 8.30-16.15

KONTAKTER

Tfn (018) 23 444 (kl 8.30-16.15)
Nyhetstips: Ring, skicka SMS eller MMS 0457 323 4444
e-post: redaktion@nyan.ax
Nya Ålands hemsida
www.nyan.ax

Annonsavdelning och administration: fax (018) 23 450
Redaktion: fax (018) 23 449

DISTRIBUTION

Vid utebliven tidning ring Posten tfn 22 777 vard kl 7-14 övriga tider telefonsvarare.
Nya Åland: tfn 23 444 vard kl 8.30-16.15.

REDAKTIONEN

Chefredaktör & ansvarig utgivare: Nina Fellman
fn (018) 528 441
nina.fellman@nyan.ax

Nyhetschef: Anna Björkroos/Malin Tillström
tfn (018) 528 442
redaktion@nyan.ax

Arkiv: Marita Smeds
tfn (018) 528 465
arkiv@nyan.ax

Familjeredaktör: Kiki Alberius-Forsman
tfn (018) 528 451

Kulturredaktör: Jan Kronholm
tfn (018) 528 466
kultur@nyan.ax

Sportchef: Johan Larsson
tfn (018) 528 462
sport@nyan.ax

ANNONS-AVDELNINGEN

Delice Lindegren
tfn (018) 528 457
annons@nyan.ax

ADMINISTRATION

VD: Stefan Norrgrann
tfn (018) 528 447
stefan.norrgrann@nyan.ax

Ekonomichef: Katrin Lindqvist
tfn (018) 528 446

Prenumerationer: Margareta Sävstrand
tfn (018) 528 443
prenumeration@nyan.ax

TRYCKERI Consa Print Ab, Mariehamn, ISSN 0359-1414

PRENUMERATIONSPRISER

1.7.2008

Fortlöpande helår..... 189 €
halvår..... 100 €
kvartal 51 €

STOPTIDER FÖR ANNONSER

Publiceringsdag	Eller text & mindre annonser	Annonser större än 600 mm	Färgannonser
Månd	fre kl 12	tor kl 14	tor kl 14
Tisd	mån kl 12	fre kl 14	fre kl 14
Onsd	tis kl 12	må kl 14	må kl 14
Torsd	ons kl 12	tis kl 14	tis kl 14
Fred	tor kl 12	ons kl 14	ons kl 14
Lörd	tor kl 14	tor kl 12	tor kl 12

Target: onsdagar kl 12.00.
Tel. 0600-9-1219. 5,05 € +Isa

Kartorna i Nya Åland är publicerade med tillstånd av Lantmäterverket.
© lantmaterverket, tillstånd nr 364.

M:HAMN 02.45 L1) → 13.45 →	ÅBO 07.00/08.151) → 19.15/20.15 →	M:HAMN 13.35 → 00.45 L
M:HAMN 23.55 →	H:FORS 09.55/17.00 →	M:HAMN 04.15 →

Passagerare med el. utan fordon skall vara på plats i check-in sen. 30 min före avg. varefter incheck./bilj.försälj.n. ej kan garanteras

1) Reservation för charteravgångar på Galaxy 9-15.10. Kontakta vår resebutik för information

www.tallinksilja.fi

Torggatan 14, tel 16 711 eller 06001 74552 alla dagar kl. 08.00-21.00
(1,64€/besvarat samtal+alltid lna/msa)

TALLINK	Check-in senast 30 min. före avgång
Sthlm - Mariehamn - Tallinn	
18.00 - 00.50 10.00 - 05.00	01.00 - 10.00 04.50 - 18.00
Torgg. 14 • www.tallinksilja.fi tel 16 711 el. 06001 74552 (1,64 €/besvarat samtal + alltid lna/msa)	

ÅLANDSTRAFIKEN tom 23.12-08			
MARIEHAMN-KAPELLSKÄR			
Måndag-lördag		Söndag	
MAR	KAP	MAR	KAP
08.00 →	09.15	12.00 →	13.15
16.00 →	17.30	18.30 →	19.30
15.30 →	12.00	17.30 →	14.00
22.00 →	19.00	23.00 →	20.00
Buss Stö-Kap avg från Cityterminalen 1h 50 min före fartygets avg. Buss Norrtälje-Kapellskär ca 45 min före fartygets avg. Även buss Kap-Stö (färdtid ca 1h 20 min) efter fartygets ank. Bussen går via Norrtälje. Endast direkt bussanslutning till Uppsala från Rosellas ank. till Kapellskär kl 17.30* samt till Rosellas avg. kl 12.00*. Bussen avgår kl 10.15* från Uppsala, Hjalmar Brantingsgatan/Tycho Hedéns väg. *Söndagar from 21/9 ansl. till Rosellas ank. kl 19.30 samt avg. kl 14.00. Bussen avg. kl 12.15.			
ÅLAND-STOCKHOLM dagligen		ÅLAND-FINLAND dagligen	
ÅLAND	STOCKHOLM	ÅLAND	ÅBO H:FORS
01.10 L →	06.30	03.30 L →	07.35
04.35 M →	09.40	14.25 M →	19.50
09.55 M 1) →	15.30	23.45 M →	10.00
14.25 M →	18.55	14.10 L →	08.45
14.10 M →	07.45	01.00 L →	21.00
23.35 M →	16.45	04.25 M →	17.30
07.45 M →	18.00 1)		
03.20 L →	20.10		
1) Reservation för charteravgång. Kontakta vår resebutik för information. M=Mariehamn L=Långnäs Biljettförsäljning, incheckning och ombordstigning avslutas 10 min. före ord. avgång. Bokad bil skall vara incheckad och klar att köras ombord senast 30 min. före ord. avgång. BUSS: transfer med Sundqvists, Mariehamn (Storagatan 2)-Långnäs 1h före avgång. Även Långnäs-Mariehamn alla avgångar, 12 EUR/person. VIKING LINE Storagatan 2, tel 260 11, bokn. 262 11 www.vikingline.ax			

Njut av vårt läckra Viltbord!

3/10 - 20/11 serverar vi Viltbord ombord. Gör en kryssning för den goda smakens skull och njut av läckerheter som hjort, älg, vildand, rotfukter, bär och svamp!

Viltbordskryssning 25 € inkl. viltbord, buss från Mariehamn + båtresa t/r

Turlista 8/9 2008-11/1 2009 (lokala tider)	
Från Eckerö alla dagar 13.30 18.30 fre-mån även 8.30	Extraturer: Från Eckerö tors 16/10 kl. 8.30. Från Grisslehamn tis 23/12 kl. 20.00. Ej trafik 24-25/12, samt 1-5/1 2009.
Från Grisslehamn alla dagar 10.00 15.00 tors-sön även 20.00	

Buss: Till Stockholm från alla båtankomster: 8.30-turen via Cityterminalen. Från Stockholm ①Tekniska högskolan 2 h före alla båtavgångar. Till Uppsala 13.30- och 18.30-turen. Från Uppsala Hjalmar Brantingsgatan (Willy's) kl. 8.00 och 13.00 till 10- resp. 15-turen. Från Mariehamn, Bussplan 1 h före båtavgång. Till Mariehamn efter båtankomst.

Bokning tel. 28 300, växel 28 000. Grisslehamn 0175-258 00. Bokning även på www.eckeroelinjen.ax	ECKERÖ LINJEN Torggatan 2, 22100 Mariehamn
---	--

TISDAG 14 OKTOBER 2008

dagens ålänning

”Jag tycker om skolan”

Dagens ålänning heter **Pawi Sölgén** och är 9 år gammal. Han är på väg hem från eftis där han varit efter skolan. Först tittar han lite på klockan, men ger sig sedan tid för en liten pratstund.

Pawi går i klass 3 i Strandnäs skola och på frågan vad som är tråkigast i skolan funderar han länge tills han säger att inget är tråkigt i skolan.

– Jag tycker om skolan.

Vad är roligast då?

–Matte.

Pawi går i den största klassen med över 20 elever. Men han har en bra lärare som han tycker om. Hon heter **Christel**.

När Pawi inte är i skolan är han mycket hemma i Dalbo.

– Jag är med kompisar, ser på tv, läser och spelar dataspel. Jag brukar få låna bilspel av min bror. Sen bygger jag en träkoja med en kompis. Han heter **To-bias** och är sju år. Han går inte i Strandnäs.

Bygger ni den helt själva?

– Mamma och pappa hjälper till.

Denna vecka infaller höstlo-

På kryssning. Pawi Sölgén ska ut på kryssning på höstlovet.

vet och Pawi har planerna färdiga.

– Jag ska på kryssning med min mamma, min storebror **Dacian** och hans kompis **Ted**.

Pawi minns inte vilken färja det är, men han vet precis vad man kan göra på en kryssning för det har han varit på förut.

–Jag ska simma, spela, äta godis och mat och köpa grejer.

Det är inte första gången

Pawi åker på kryssning. Han har också rest längre bort, både till Kanarieöarna och Spanien.

Vem vill du att ska få en hälsning genom tidning-en?

–Jag hälsar till **Marcial**. Han är min kompis och går i samma klass.

Text och foto:
NINA SMEDS
nina.smeds@nyan.ax

Vill du hjälpa?

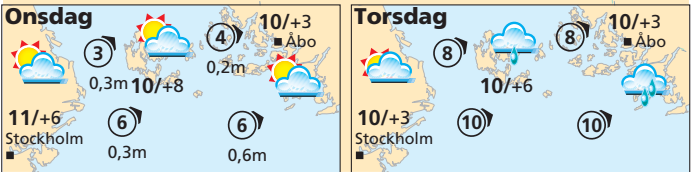
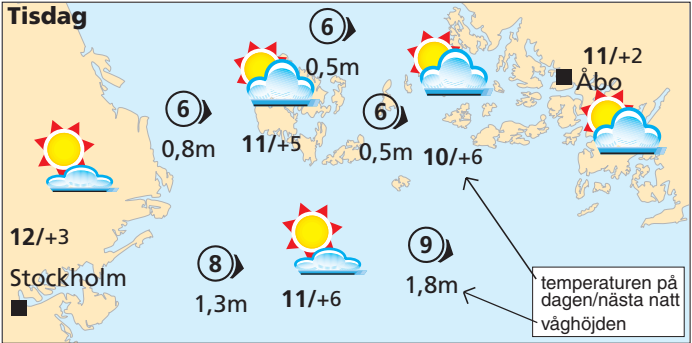
För 10€ kan vi köpa 100 kg majs!

Inbetalning på konto: 203218-21939

Märk: Majs

Gottfrid Stenroos
Församlingen Ordet
Tillstånd 7 K14

Hjälp som når fram!

I går kl 15	temp.	moln.	
Jomala	10		
Åbo	10		
Helsingfors	11		
Stockholm	13		
	temp.	vind	m/s
Nyhamn	11	VSV	7
Märket	10	VSV	10
Kumlinge	10	VSV	7
Vattenståndet i går kl 15			
Föglö +18 cm	Åbo +20 cm		
Solen i dag	Upp	Ner	
Mariehamn	8:18	18:32	
Helsingfors	7:58	18:12	
Stockholm	7:24	17:42	
Max/min temp. 6.10 - 13.10. klo 9	max.	datum	min. datum
Jomala	+14,7	11.10.	-0,3 8.10.
Åbo	+12,7	10.10.	-1,5 8.10.
H:fors	+13,6	7.10.	+1,6 9.10.
För ett år sedan	temp.	moln.	
Jomala	+9		
Åbo	+8		
Helsingfors	+8		
Utomlands i går			
Köpenhamn	15	Madrid	20
Oslo	11	Rom	23
Bryssel	22	Aten	24
Moskva	10	Las Palmas	24
London	17	Phuket	31
Paris	24	Peking	23

METEOROLOGISKA INSTITUTET Vädertjänsten Tel.0600 10600 3,95 /min +lsa

dagens rätt

Kikärtsgryta

1 burk krossade tomater (400 g) och 1 dl vatten
1-2 röda eller gula lökar
2 paprikor
150 g frysta brytbönor (ca 3 dl)
1 grönsaksbuljongtärning
1 tsk salt
1 krm svartpeppar
0,5-1 tsk paprikapulver
2 burkar kikärter (à ca 400 g)

Häll krossade tomater och ev. vatten i en gryta. Skala och klyfta löken, klyv och skölj paprikorna och skär dem i bitar. Lägg allt i grytan. Tillsätt otinade brytbönor, salt, peppar och paprika. Koka under lock på svag värme 8-10 minuter. Tillsätt eventuellt lite mer vatten. Häll under tiden av spadet på kikärterna, spola av dem och låt dem rinna av. Blanda ner kikärterna i grytan och låt dem bli varma. Servera med bröd eller med en smakrik korb, t ex kabanoss eller chorizo.

TIPSA 0457 313 4444

MESSA 0457 323 4444

RING 018 23444

BLÅSIPPA

49 €

GULDVIVA™

Sjökvarteret

vardagar 10-17, lördagar 11-14

www.guldviva.com

UNDER HELA 2007-ÅRET
STÖRST I SVERIGE

*enligt Byggbakta 2007

VÄGEN TILL ETT NYTT DRÖMHUS
Hittills har närmare 30 000 familjer hittat sin husdröm hos oss. Hur vill du att din dröm ska se ut?

Hämta prislista på alvsbytalofin

ÄLVSBYHUS
LÄGRE KOSTNAD - RIKARE LIV

LOKALKONTOR: STORAGATAN 18, TEL. 22 725 EL. 0400 515 831, 040 590 8333

GOD MAT I GODBY

NYHET! MIDDAG
mån-tor kl. 16-19

2-3 rätter 12-15 €

À la carte
fredag kl. 16-21,
lördag kl. 14-21
söndag kl. 14-20

Ny à la carte-meny!

Pub med storbilds-TV,
karaoke och dart
varje kväll!

GODBY HOTELL
hotell • restaurang • café

Engelsgränd 2, Godby
tel 41 170

• ARBETSKLÄDER •

Minus-grader...

Herrjacka
med teddyfoder **49,00**

Stickade vantar
svart & grå **4,20**

Läderhandskar
Herr, svart & grå **14,90**

Fleecevantar
Thinsulate (halvantar) **9,90**

Fleecekeps svart,
röd el. grå **fr. 4,90**

Teddyfodrad vinteroveroll
(moppehalare) grå/svart, stl. 45-64 **119,-**

Pumpatävlingen vanns av **Felicia Höstman**
tröstpris: Ulla Söderlund
(pumpans vikt 25,66 kg)

SNICKARBYKAN
Ålandsvägen 35
Öppet vard. 9.15-17.00 lör. 10.00-13.00

• FRITIDSKLÄDER •

• ARBETSKLÄDER • SKYDDSKLÄDER • FRITIDSKLÄDER • ARBETSKLÄDER • FRITIDSKLÄDER •

UTAN

SYNS DU INTE!

Ålands
landskapsregering

Stöd cancerföreningens Rosa Bandet kampanj - *kampen mot bröstcancer* - **Nya Åland**